

บทที่ 4

แนวทางการพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่และมาตรการรองรับในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป.

ด้วยสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. ที่ ป.ป.ป. ประสบอยู่ในขณะนี้ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้เห็นว่ามาตรการทางอาญาที่พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. กำหนดไว้ให้ ป.ป.ป. ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ป.ป.ป. ไม่อาจใช้มาตรการทางอาญาที่มีอยู่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้ได้ผลอย่างจริงจัง จำเป็นต้องเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์และความเด็ดขาดของมาตรการทางอาญาในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ให้มากขึ้น โดยเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาให้แก่ ป.ป.ป. ให้ ป.ป.ป. ได้มีโอกาสดูแลรับผิดชอบคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพื่อ ป.ป.ป. จะได้ใช้มาตรการทางอาญาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถนำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทุจริตและประพฤติมิชอบ มารับผิดชอบโทษตามความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านั้นได้กระทำไปสมจริงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความเกรงกลัวต่อผลร้ายที่จะได้รับจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการของตน ก็จะทำให้การทุจริตและประพฤติมิชอบเบาบางลงได้

บทบาทที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพมาตรการทางอาญาให้แก่ ป.ป.ป. ได้ จะต้องเป็นบทบาทที่ทำให้การดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในความดูแลของ ป.ป.ป. เห็นผลได้ในเร็ววัน โดยมีมาตรการทางอาญาที่เฉียบขาดเป็นพิเศษแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สามารถมีการตรวจสอบได้ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา บทบาทดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะเช่นใด และมีมาตรการรองรับเป็นประการใด จะขอนำเสนอให้เห็นเป็นลำดับดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป.

4.2 มาตรการรองรับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. ตาม

แนวทางการพัฒนา

4.1 แนวทางพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป.

การดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในความดูแลของ ป.ป.ป. จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นได้ จำเป็นต้องเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีอำนาจมากกว่าการมีอำนาจเพียงการสอบสวนเบื้องต้นเท่านั้น บทบาทที่ทำให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินคดีอาญานั้นเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้ได้ผลอย่างจริงจัง ควรเป็นบทบาทให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจทำการใดๆ เกี่ยวกับการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้อย่าง เช่น พนักงานสอบสวน

บทบาทดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะเช่นใด จะขอรับบทบาทการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น ที่มีอำนาจในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาอย่างเช่นพนักงานสอบสวนมาเปรียบเทียบให้เห็น เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าบทบาทใดสามารถจะนำไปพัฒนาปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ดังนั้นในส่วนนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 บทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น

4.1.2 แนวทางพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตามกฎหมายอื่น

4.1.1 บทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น

อำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น ที่เป็นแนวทางให้ ป.ป.ป. นำมาพัฒนาปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ มีทั้งอำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ จึงขอแยกกล่าวตามแต่ละประเภทดังนี้

4.1.1.1 อำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายไทย

4.1.1.2 อำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ

4.1.1.1 อำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายไทย

การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในประเทศไทย โดยหลักต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่บัญญัติไว้ใน ป.ว.อ. เว้นแต่มีกฎหมายอื่นบัญญัติเกี่ยวกับการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาไว้เป็นพิเศษ การสอบสวนและการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นเท่านั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น

กฎหมายอื่นที่กำหนดเรื่องอำนาจสอบสวนและวิธีดำเนินคดีอาญาไว้เป็นพิเศษดังกล่าวนี้ มีอยู่หลายฉบับและได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นไว้หลายรูปแบบด้วยกัน แต่ละรูปแบบมีขอบเขตอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม และความจำเป็นของภารกิจที่เจ้าพนักงานนั้นได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่ารูปแบบอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นใช้ปฏิบัติกัน มีรูปแบบใหญ่ ๆ อยู่ 7 ประการคือ

(1) เจ้าพนักงานอื่นเป็นพนักงานสอบสวน⁽¹⁾

(2) เจ้าพนักงานอื่นเป็นพนักงานสอบสวนร่วม⁽²⁾

1. พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 160

2. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. มาตรา 29 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 ข้อ 12.4-12.7

- (3) เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน⁽³⁾
- (4) เจ้าพนักงานอื่น มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น⁽⁴⁾
- (5) เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยได้รับมอบหมายให้มิเป็นพิเศษ⁽⁵⁾
- (6) ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นส่วนงานการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน⁽⁶⁾
- (7) ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นใช้เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁽⁷⁾
- (1) เจ้าพนักงานอื่น เป็นพนักงานสอบสวน
เจ้าพนักงานประเภทนี้มีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวนโดยตรง มี

อำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้โดยลำพังเป็นเอกเทศ โดยมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนเพื่อกำหนดความผิดและโทษของการกระทำที่กล่าวหา และสรุปสำนวนสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ควรสั่งฟ้อง เสนอพนักงานอัยการโดยตรงเพื่อพิจารณาสั่งคดีว่าจะสั่งฟ้องหรือไม่

ในการสอบสวนนั้น เจ้าพนักงานประเภทนี้มีอำนาจกระทำการต่างๆ ได้หลายประการ เช่น ตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ บังคับหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำผิด ออกหมายเรียกให้บุคคลใดมาให้ปากคำหรือส่งสิ่งของ ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น

-
3. พระราชบัญญัติคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 ข้อ 12.4-12.7
 4. พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 มาตรา 15
 5. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39
 6. ร่าง(ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ..... มาตรา 12
 7. ร่าง(ชุดที่ 2) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ..... มาตรา 12

หมายจับ หมายค้น หมายขัง หมายจำคุก และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสู่ฎีกาพิพากษา เป็นต้น แม้พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจกว้างขวางดังกล่าวนี้อีกก็ตาม การใช้อำนาจในการสอบสวนก็มีขอบเขตจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา และนำพยานหลักฐานที่ได้มานั้น รวบรวมเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำผิดหรือพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับผิดรับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้บริสุทธิ์และสุจริต ที่อาจถูกกระทบกระเทือนจากการใช้อำนาจในการสอบสวนนั้นได้ ตามหลักทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้เพื่อเป็นการให้ความยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบของเจ้าพนักงานอื่น ว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ มีการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางมิชอบหรือไม่ โดยให้พนักงานอัยการผู้มีหน้าที่ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจสอบกลั่นกรองการสอบสวนของเจ้าพนักงานนั้นชั้นหนึ่งก่อน อันเป็นการตรวจสอบควบคุมภายนอกเพื่อคานอำนาจและถ่วงดุลย์ มิให้มีการปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจหน้าที่ไว้ ตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ

เจ้าพนักงานอื่นที่มีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวนดังกล่าวนี้ มีตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์(จ.พ.ท.)

จ.พ.ท. เป็นพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย โดยใช้อำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาได้เฉพาะในความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการล้มละลายเท่านั้น เช่น ลักหนี่ล้มละลายยกยอกทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เป็นต้น ความผิดอาญาอื่นๆ นอกจากเกี่ยวกับการล้มละลายแล้ว จ.พ.ท. ไม่มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีแต่อย่างใด⁽⁸⁾

8. วิชา มหาคุณ. กฎหมายล้มละลาย". พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. นานาสีพิมพ์. 2525. หน้า 160.

การที่ จ.พ.ท. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ทำให้ จ.พ.ท. มีอำนาจทำการสอบสวนเพื่อกำหนดความผิดและโทษตาม ป.ว.อ.มาตรา 2 (11) มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยการเข้าไปในสถานที่ใดๆเพื่อตรวจค้นบุคคล สถานที่หรือสิ่งของ บิดอายุัดสิ่งของ ออกหมายเรียกหมายค้นหมายจับ และปล่อยชั่วคราวได้ ในความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการล้มละลาย แต่แม้ จ.พ.ท. จะเป็นพนักงานสอบสวนก็ตาม ก็ไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลายนี้ หาก จ.พ.ท. ไม่สอบสวนผู้เสียหาย ชอบที่จะร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแทนได้⁽⁹⁾

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว จ.พ.ท. มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจเสนอพนักงานอัยการโดยตรง และถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นว่าจะฟ้อง ซึ่งแย้งกับความเห็นของ จ.พ.ท. ก็ให้ส่งสำนวนการสอบสวนของ จ.พ.ท. นั้น เสนออธิบดีอัยการเพื่อมีคำสั่งชี้ขาด⁽¹⁰⁾ เพื่อให้สำนวนการสอบสวนของ จ.พ.ท. ได้มีการตรวจสอบก่อนฟ้องคดี และทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

เป็นที่เห็นได้ว่า การให้เจ้าพนักงานอื่นมีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวน ย่อมทำให้เจ้าพนักงานอื่นนั้นมีอำนาจสอบสวน และดำเนินคดีอาญาตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ. ได้อย่างเต็มที่

(2) เจ้าพนักงานอื่นเป็นพนักงานสอบสวนร่วม

เจ้าพนักงานประเภทนี้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ. เช่นเดียวกัน แต่ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้เพียงลำพังโดยเอกเทศ การสอบสวนและ

-
9. ทวี กสิยพงศ์. คำอธิบายพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานครการพิมพ์. 2523. หน้า 396.
10. พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 160

ดำเนินคดีจะต้องกระทำในลักษณะเข้าร่วมกันดำเนินคดีการทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายเจ้าพนักงานอื่น และฝ่ายพนักงานสอบสวน

การเข้าเป็นพนักงานสอบสวนร่วม สามารถเป็นได้โดยให้ฝ่ายพนักงานสอบสวน ให้อธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเจ้าพนักงานอื่นให้เป็นพนักงานสอบสวนร่วม และให้เจ้าพนักงานอื่นนั้นมียอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน⁽¹¹⁾

การที่พนักงานอื่นมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนด้วยนั้น ทำให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจทำการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษได้ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยการเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นสถานที่บุคคลหรือสิ่งของ ยึดอายัดเอกสารหรือสิ่งของ จับกุม กักขัง หรือควบคุมผู้ต้องหา ปลดปล่อยชั่วคราว สรุปลำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการได้โดยตรง ตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ.

จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ว่า ฝ่ายใดสมควรจะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการพิจารณาหรือสั่งการเป็นที่ยุติ เพราะการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจ ซึ่งอาจเกิดความเห็นขัดแย้งกัน หรือการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกันหรือสับสนกันไป เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้นี้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน ดำเนินคดีอาญาเรื่องนั้นทั้งหมดเพียงฝ่ายเดียว โดยกำหนดบทบาทให้ฝ่ายที่เป็นผู้รับผิดชอบนั้นมีฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน⁽¹²⁾

11. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่....) พ.ศ..... มาตรา 29 เพิ่มความเป็นมาตรา 129 จัตวา, 129 เบญจ.

12. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2536. ข้อ 4. แก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 12.4, 12.5, 12.6 แห่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523.

สำหรับผู้ที่เหมาะสมเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนสมควรเป็นฝ่ายเจ้าพนักงานอื่นเพราะเจ้าพนักงานอื่นนั้น เป็นผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติภารกิจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่คู่และรับผิดชอบเป็นอย่างดีสามารถรู้ช่องทางหรือกระบวนการของการกระทำผิดได้ดีกว่าฝ่ายพนักงานสอบสวน ซึ่งมีภาระกิจรับผิดชอบสอบสวนดำเนินคดีอาญาทุกเรื่องทุกประเภท ย่อมไม่มีเวลามากพอที่จะศึกษาคดีแต่ละประเภทได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เจ้าพนักงานอื่นจะทราบดีว่าพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญ และมีน้ำหนักมากพอที่จะพิสูจน์ความผิดและโทษของผู้ถูกกล่าวหาได้ อีกทั้งรู้ถึงแหล่งที่อยู่ของพยานหลักฐานดังกล่าวนั้น ทำให้พยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนมีน้ำหนักแน่นหนาพอที่จะฟังลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ เจ้าพนักงานอื่นจึงเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคู่และรับผิดชอบคดีอาญาเฉพาะเรื่องนั้น

การที่เจ้าพนักงานอื่นเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนทำให้เจ้าพนักงานอื่นนั้นมียอำนาจควบคุมกำกับดูแลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁽¹³⁾ เช่น มีอำนาจตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁽¹⁴⁾ มีอำนาจเข้าฟังพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาหรือพยาน⁽¹⁵⁾ หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม⁽¹⁶⁾ เป็นต้น เท่ากับให้สำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ได้มีการตรวจสอบกลั่นกรองก่อนที่จะเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการอันเป็นการคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา

แต่แม้เจ้าพนักงานอื่นจะมีฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนก็ตาม เจ้าพนักงานอื่นยังคงมีหน้าที่เข้าร่วมทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาร่วมกับพนักงานสอบสวนอยู่ พนักงานสอบสวนดำเนินการใด ๆ เจ้าพนักงานอื่นต้องอยู่ร่วมดำเนินการนั้น ๆ ด้วย การที่ต้องดำเนินการร่วมกันทุกขั้นตอนมีผลทำให้การสอบสวนล่าช้า บางครั้งทำให้พลาดโอกาสที่จะได้พยานหลักฐานสำคัญมาพิสูจน์ความผิด ดังนั้นเพื่อให้การสอบสวนและดำเนินคดีได้รวดเร็วสมกับเจตนารมณ์ทำให้

13. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ . . .)

พ.ศ. มาตรา 29 เพิ่มความเป็นมาตรา 129 ตรี.

14., 15., 16. เรื่องเดียวกัน. เพิ่มความเป็นมาตรา 129 ตรี (2), (3), (5).

เจ้าพนักงานอื่นเข้ามาเป็นพนักงานสอบสวนร่วม ควรกำหนดขั้นตอนที่ต้องดำเนินการโดยเร็วให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ ตามความสามารถและความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนฝ่ายนั้น เช่น กำหนดให้การตรวจค้น บังคับ อายัด จับกุม กักขัง หรือควบคุมเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนดำเนินการเองได้⁽¹⁷⁾ โดยไม่ต้องให้เจ้าพนักงานสอบสวนอื่นเข้าร่วมดำเนินล่าช้าแล้วให้พนักงานสอบสวนรายงานให้เจ้าพนักงานอื่นในฐานะหัวหน้าทราบหรือพิจารณาต่อไป การกำหนดเช่นนี้จะทำให้การแสวงหาพยานหลักฐาน และการสอบสวนดำเนินไปได้รวดเร็ว ไม่ต้องรอให้มาพร้อมกันทั้งสองฝ่ายก่อนจึงค่อยดำเนินการ

เมื่อทำการสอบสวนเสร็จ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทำการสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอเจ้าพนักงานอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนพิจารณาทำความเข้าใจว่าด้วยสิ่งฟ้องหรือไม่ เมื่อเจ้าพนักงานอื่นมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้องให้เจ้าพนักงานอื่นเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งคดี⁽¹⁸⁾ เท่ากับให้สำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และเจ้าพนักงานสอบสวน และเจ้าพนักงานอื่นที่ทำงานร่วมกัน ได้มีการตรวจสอบควบคุมเพื่อคานอำนาจและถ่วงดุลย์โดยพนักงานอัยการ

เจ้าพนักงานอื่นที่มีบทบาทเป็นพนักงานอัยการสอบสวนร่วมดังกล่าวนี้ มีตัวอย่าง เช่น

(2.1) พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน⁽¹⁰⁾

กรณีพนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ในขณะนี้ยังไม่มีการปฏิบัติกัน เพราะยังไม่มีกฎหมายออกมาบังคับใช้ แต่ลักษณะการร่วมกันทำการสอบสวนดังกล่าวนี้ ได้มีการจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.... ขึ้นมาเพื่อแก้ไขโครงสร้างอำนาจสอบสวนใน ป.ว.อ. ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกรณีเจ้าพนักงานอื่น เป็นพนักงานสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ผู้เขียนจึงได้นำมาศึกษา

17. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 20, 21, 22.

18. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 37, 38.

19. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 29. เพิ่มความเป็นมาตรา 129 จัตวา, 129 เบญจ.

เทียบเคียงให้เห็นถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนร่วมว่าเป็นประการใด โดยในกรณีฝ่ายพนักงานอัยการให้ถือเสมือนเป็นเจ้าของพนักงานอื่นที่มีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวนร่วม และฝ่ายพนักงานสอบสวนคงเป็นฝ่ายพนักงานสอบสวนเช่นเดิม

การทำการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนนั้น พนักงานอัยการมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามป.ว.อ.ด้วย จึงมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนและอำนาจหน้าที่ประการอื่นที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ⁽²⁰⁾

พนักงานอัยการมีอำนาจทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนเฉพาะในคดีความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยถือเป็นหน้าที่ที่พนักงานอัยการต้องเข้าร่วมทำการสอบสวนด้วยเสมอ และในคดีสำคัญหรือคดียุ่งยากซับซ้อน ซึ่งพนักงานอัยการเห็นว่ามีความจำเป็นต้องทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน โดยได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมอัยการ ให้พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนได้⁽²¹⁾

ในการสอบสวนร่วมกันนี้พนักงานอัยการมีบทบาทอยู่ในฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน การที่พนักงานสอบสวนจะดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน เว้นแต่พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการสอบสวนได้เพียงลำพังตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ ก็ไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปได้รวดเร็ว และให้มีการตรวจสอบควบคุมการ

20.-21. กลุพล พลวัน. มาตรการใหม่ในการให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการบริหารงานยุติธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม. ระหว่างวันที่ 26-27 กันยายน พ.ศ.2534. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด. หน้า 15.

สอบสวนของพนักงานสอบสวน เพื่อคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา⁽²²⁾

กรณีที่เห็นได้ว่าพนักงานอัยการอยู่ในฐานะหัวหน้าพนักงานสอบสวน ตัวอย่างเช่น พนักงานสอบสวนร้องขอให้ศาลออกหมายอาญา คำร้องนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน⁽²³⁾ พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่กำกับและควบคุมโดยทั่วไป ซึ่งการสอบสวนของพนักงานสอบสวน อาทิเช่น มีอำนาจตรวจสอบสำนวนการสอบสวนหรือให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนมาให้พิจารณา มีอำนาจให้คำแนะนำและมีคำสั่งแก่พนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสอบสวนมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม⁽²⁴⁾ หรือเมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้วพนักงานสอบสวนต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็น ไปยังพนักงานอัยการในฐานะ เป็นพนักงานสอบสวนร่วมและหัวหน้าพนักงานสอบสวนเพื่อทำความเห็นควรสั่งฟ้องหรือไม่ เมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นเป็นอย่างใดแล้ว พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตาม⁽²⁵⁾

สำหรับการแสวงหาพยานหลักฐาน จะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียวเป็นผู้ดำเนินการเพราะพนักงานสอบสวนมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อรวบรวมมาพิสูจน์ความผิดและโทษของผู้ต้องหาพนักงานอัยการในฐานะพนักงานสอบสวนร่วมจะไม่ดำเนินการในการแสวงหาพยานหลักฐานเอง ดังนั้นการตรวจค้น ยึด

22. โภเมน ภักธรภิรมย์. การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวน. รวมบทความเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาในนานาประเทศ. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ. กรมอัยการ. หน้า 20.

23. กุลพล พลวัน. มาตรการใหม่ในการให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา. หน้า 12

24. เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

25. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับที่...) พ.ศ.....

อายุัด จับกุม กักขัง ควบคุม ถามคำให้การของผู้ต้องหา หรือส่งประเด็นไปสอบสวน เพื่อรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามทา สำหรับพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้ต้องหา มีความผิดหรือไม่ จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว⁽²⁶⁾

เมื่อทำการสอบสวนเสร็จแล้ว พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจเสนอต่อพนักงานอัยการซึ่งอยู่ในฐานะพนักงานสอบสวนร่วมเพื่อพิจารณาทำความเข้าใจในสำนวนการสอบสวนนั้นว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่⁽²⁷⁾ ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ประการใด พนักงานอัยการซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานอัยการผู้สั่งคดีด้วยในขณะเดียวกัน ก็มีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องได้ทันที สำหรับกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องคดีพนักงานอัยการมีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล⁽²⁸⁾ ตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนร่วม ซึ่งมีผลเท่ากับสำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการทำร่วมกับพนักงานสอบสวนนั้น ได้มีการตรวจสอบควบคุมโดยพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่ฟ้องคดี

(2.2) พนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ⁽²⁹⁾

พนักงานฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจต่างก็เป็นพนักงานสอบสวนตามป.ว.อ. ด้วยกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีอำนาจทำการสอบสวนดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเอง แต่พนักงานฝ่ายปกครองจะมีอำนาจสอบสวนเฉพาะแต่ในเขตจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ดังนั้นโอกาสที่มีการทำการสอบสวนร่วมกันจึงมีเฉพาะแต่ในเขตจังหวัดเท่านั้น

26. โภกเมธ ภัทรภิมย์. การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวน หน้า 10.

27. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับที่...) พ.ศ..... มาตรา 37.

28. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 38. แก้ไขความ มาตรา 143.

29. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2536. ข้อ 4 แก้ไขความ ข้อ 12.4, 12.5, 12.6.

โดยหลัก พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในเขตจังหวัด ได้โดยลำพัง ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.ว.อ.มาตรา 18 วรรคแรก แต่ในเขตต่างจังหวัด ป.ว.อ. มิได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองเพียงประเภทเดียวเป็นพนักงานสอบสวน ป.ว.อ.ได้กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นพนักงานสอบสวนในเขตต่างจังหวัดด้วย ดังนั้นในเขตต่างจังหวัดจึงมี พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีอาญาได้อยู่สองประเภท

การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาในเขตต่างจังหวัด ได้มีข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.2523 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2523, (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2523, (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2525 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2526⁽³⁰⁾ กำหนด วิธีปฏิบัติในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และฝ่ายตำรวจไว้ เพื่อให้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันมิให้คลั่งกัน โดยกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองทำการสอบสวนดำเนินคดีด้วยวิธีเข้าร่วมทำการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเท่านั้น จะดำเนินการสอบสวนเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้⁽³¹⁾ พนักงานฝ่ายปกครองจะมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ร่วม

-
30. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติภายในกระทรวงมหาดไทย มิใช่ กฎหมาย จึงไม่อาจลบล้างอำนาจและวิธีดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีอาญาของพนักงาน ฝ่ายปกครองที่มีอยู่ตาม ป.ว.อ.ได้ (กุลพล พลวัน. มุมนุราชการ : ฝ่ายปกครองกับการ ดำเนินคดีอาญา) พนักงานฝ่ายปกครองจึงมีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีตาม อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ.ได้อย่างอิสระ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติโดยชอบด้วย กฎหมาย
31. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536. ข้อ 4 แก้ไขความในข้อ 12.4, 12.5, 12.6

สำหรับคดีอาญาที่พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสอบสวนดำเนินคดีได้ คือคดีที่มีความสำคัญหรือคดีที่มีความจำเป็นซึ่งผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษาการแทน เห็นสมควรให้พนักงานฝ่ายปกครองร่วมในการสอบสวน และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ⁽³²⁾ หรือคดีใดๆที่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หัวหน้ากิ่งอำเภอ หรือปลัดกระทรวง-มหาดไทย สั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ⁽³³⁾ ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้ที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่ตนดูแลตามที่บัญญัติไว้ใน ป.ว.อ.มาตรา 18 วรรคท้าย ผู้ที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในกรณีพนักงานฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจทำการสอบสวนร่วมกัน มีข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา(ฉบับที่ 5)พ.ศ.2536 กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองคือผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หัวหน้ากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบด้วย โดยมีอำนาจ ควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ เช่น สั่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจมาชี้แจง เรียกสำนวนการสอบสวนมาตรวจพิจารณาให้คำแนะนำและเร่งรัดการดำเนินการ สั่งให้ดำเนินการตามที่เห็นสมควร สั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หรือสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ เป็นต้น พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองผู้เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน⁽³⁴⁾ ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองตรวจสอบควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ เพื่อให้ความเป็นธรรมตลอดจนคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา⁽³⁵⁾

32. เรื่องเดียวกัน.

33-34. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 ข้อ 4. แก้ไขความใน ข้อ 12.4, 12.5, 12.6.

35. กุลพล พลวัน. ปัญหาการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย. รวมบทความเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญานานาประเทศ. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ. กรมอัยการ (ไม่ปรากฏปีพ.ศ.พิมพ์) หน้า 208.

ส่วนอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสอบสวนใน ลักษณะกำหนดความผิดและโทษได้ตามที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ. มาตรา 2(11) แต่ในทางปฏิบัติ พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสอบสวนต่างๆ เช่น ตรวจค้นบุคคล สถานที่หรือสิ่งของ ยึดอายัดสิ่งของ จับกุมผู้กระทำผิด สอบถามปากคำบุคคลและดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็น ในลักษณะเป็นเพียงการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นต้นเท่านั้น คือเมื่อได้หลักฐานต่าง ๆ มาแล้วให้บันทึกไว้แล้วให้ส่งหลักฐานจากการสอบสวนพร้อมผู้ถูกจับไปที่พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ - ดำเนินการสอบสวนต่อไป⁽³⁶⁾ พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจจะเป็นผู้ทำการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษของผู้ถูกจับเองเพียงฝ่ายเดียว

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้วพนักงานสอบสวน จะสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองผู้เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน เพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าจะฟ้องคดีหรือไม่ ถ้าพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีความเห็นให้ฟ้องคดี ให้ส่งสำนวนการสอบสวนนั้นพร้อมความเห็นเสนอพนักงานอัยการ ให้พิจารณาสั่งคดีต่อไป เพื่อให้การสอบสวนร่วมกันของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจได้มีการตรวจสอบควบคุมโดยพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนสอบสวนพร้อมความเห็นจากพนักงานฝ่ายปกครองแล้ว ให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องซึ่งแย้งกับความเห็นของพนักงานฝ่ายปกครอง ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งฟ้อง ซึ่งแย้งกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนพร้อมความเห็นแย้งของผู้ว่าราชการจังหวัดเสนออธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด⁽³⁷⁾

36. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความมาตรา 18 วรรคท้าย และมาตรา 140.

37. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145 วรรคแรก และวรรคสอง

แต่ถ้ากรณีความเห็นของพนักงานฝ่ายปกครองเป็นความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัด⁽³⁸⁾ และพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งแย้งกับความเห็นเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งเสนออธิบดีกรมอัยการโดยตรงเพื่อชี้ขาด⁽³⁹⁾

กระบวนการขั้นตอนการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการข้างต้นนี้ เป็นการตรวจสอบควบคุมให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา และเป็นการคานอำนาจของพนักงานสอบสวนร่วมกันด้วย

(3) เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน

เจ้าพนักงานประเภทนี้ ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน แต่เป็นเจ้าพนักงานที่มีกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีอาญาดังนั้นโดยสภาพของเจ้าพนักงานประเภทนี้ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญา เมื่อกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบคดีอาญาจึงจำเป็นต้องให้อำนาจดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญานั้นด้วย กฎหมายจึงบัญญัติรับรองให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายฉบับนั้น มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้เป็นเครื่องมือแก่พนักงานในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญา

การให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน หมายถึง การให้เจ้าพนักงานอื่นนั้น มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการใดๆ ในคดีอาญาที่ตนรับผิดชอบได้เหมือนกับการดำเนินการใดๆ ของพนักงานสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ.

ดังนั้นเจ้าพนักงานประเภทนี้ จึงมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษได้ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น ยึดอายัด จับกุม หรือออกหมายได้ และมีอำนาจสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องได้

38. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.

2536 ข้อ 4. แก้ไขความใน ข้อ 12.4.

39. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145 วรรคสอง.

การที่กฎหมายรับรองอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ให้แก่เจ้าพนักงานอื่น ทำให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ได้ตามกฎหมาย แต่จะให้มีการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายรับรองไว้ จำเป็นต้องกำหนดวิธีปฏิบัติรองรับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นให้ชัดเจนด้วย ว่าให้ใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนนั้นอย่างไร ใช้ได้แค่ไหน เพื่อเจ้าพนักงานสอบสวนอื่นนั้นจะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง และอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เช่น กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ทำการสืบสวนสอบสวน เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานสำหรับพิสูจน์ความผิดและโทษหรือให้มีอำนาจทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อกำหนดความผิดและโทษที่จะนำไปเป็นหลักฐานให้ผู้ต้องหามีผิดรับโทษได้

หรือกำหนดโทษให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานได้ เช่น ให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นสถานที่บุคคลหรือสิ่งของ ยึดหรืออายัดสิ่งของที่ตรวจค้นจับกุมผู้ต้องหาหรือผู้สงสัย เป็นต้น

การกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ชัดเจนเช่นนี้ ทำให้เจ้าพนักงานสอบสวนอื่นสามารถใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนได้สมตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายให้อำนาจไว้

แต่ถ้าไม่มีการกำหนดเสริมการปฏิบัติให้ใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนได้อย่างไร ประการใดบ้างแล้วการกำหนดให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนก็ไร้ประโยชน์ เพราะไม่มีแนวทางให้ปฏิบัติ

เจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนดังกล่าวนี้ มีตัวอย่าง เช่น

(3.1) พนักงานอัยการร้องขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่⁽⁴⁰⁾

การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ หมายถึง การรื้อฟื้นคดีอาญาที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษบุคคลที่ถูกฟ้องในคดีนั้นแล้วยกขึ้นมาพิจารณาใหม่ โดยบัญญัติหลักเกณฑ์

40. พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ.2526. มาตรา 7.

และวิธีร้องฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ไว้ใน พระราชบัญญัติการร้องฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. 2526 เพื่อความเป็นการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลต้องถูกศาลพิพากษา โดยมีได้เป็นผู้กระทำความผิด⁽⁴¹⁾

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้สิทธิแก่บุคคลที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด หรือพนักงานอัยการ เป็นผู้ที่มีสิทธิร้องขอให้ยกคดีเดิมนั้นขึ้นมาพิจารณาพิพากษาใหม่⁽⁴²⁾ โดยให้ยื่นคำร้องต่อศาลโดยตรง⁽⁴³⁾

ในกรณีพนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้อง ถ้าพนักงานอัยการเห็นสมควรเอง หรือบุคคลที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด ร้องขอต่อพนักงานอัยการให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอหรือฟื้นคดีอาญาให้ พระราชบัญญัติการร้องฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะยื่นคำร้องขอหรือฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ หรือไม่ก็ได้ ถ้าพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้หรือฟื้นคดีใหม่ พนักงานอัยการมีหน้าที่ทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของบุคคลที่ได้รับโทษให้ปรากฏ⁽⁴⁴⁾

หน้าที่ของพนักงานอัยการดังกล่าวนี้ เป็นหน้าที่ที่พระราชบัญญัติการร้องฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ กำหนดไว้โดยเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีพิเศษ ในฐานะ เป็นเจ้าพนักงานผู้ร้องขอให้หรือฟื้นคดีอาญาขึ้นมาพิจารณาพิพากษาใหม่ ไม่ใช่ในฐานะ เป็นพนักงานอัยการผู้มีอำนาจหน้าที่ฟ้องคดีตาม ป.ว.อ.

41. นิติธรรม. ความรับผิดชอบในทางอาญา. วารสารสภาพนายคววม. ปีที่ 3. ฉบับที่ 16.

(สิงหาคม 2536). หน้า 18.

42. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 6 (1)-(5)

43. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 8 วรรคแรก

44. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 7

มาตรา 2(5) และมาตรา 28(1) พนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็น
เจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญา

ในพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ มิได้บัญญัติรับรองให้พนักงานอัย-
การเป็นพนักงานสอบสวน ดังนั้นโดยสภาพของพนักงานอัยการตามกฎหมายฉบับนี้ พนักงานอัยการ
จะไม่มีอำนาจทำการสอบสวนเพื่อรวบรวมหลักฐานใดๆ ได้ จึงจำเป็นต้องมอบอำนาจหน้าที่ใน
การสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการ ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมพยานหลักฐาน พระราชบัญญัติ
ฉบับนี้จึงได้บัญญัติรับรองให้พนักงานอัยการมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ.
แต่ให้ไม่มีอำนาจเฉพาะในการรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น⁽⁴⁵⁾

ดังนั้น ในการรวบรวมพยานหลักฐานพนักงานอัยการจึงมีอำนาจดำเนินการรวบรวม
พยานหลักฐานได้อย่างเช่นพนักงานสอบสวนดำเนินการ โดยมีอำนาจทำการสอบสวนในลักษณะที่
ให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของผู้ที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่ได้เป็นผู้กระทำผิด มิใช่ทำ
การสอบสวนเพียงเพื่อทราบข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว และในการสอบสวนเพื่อตรวจค้นบุคคล
สถานที่หรือสิ่งของ บิดาอาศัยสิ่งของที่ตรวจค้นจับกุมผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา พนักงานอัยการ
สามารถสรุปสำนวนคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ต่อศาลได้

แม้พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจพนักงานอัยการรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างเช่น
พนักงานสอบสวนดังที่กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้มิได้มีบทบัญญัติเสริมในทางปฏิบัติให้แก่
พนักงานอัยการว่าทำการรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างเช่นพนักงานสอบสวนด้วยวิธีใดบ้าง มี
ขอบเขตแห่งการดำเนินการได้เพียงใด จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่พนักงานอัยการหลายประการ
เช่น พนักงานอัยการเข้าไปค้นเอกสารในเคสสถานด้วยตนเองได้หรือไม่ การค้นต้องมีหมายค้น
หรือไม่ พนักงานอัยการจะออกหมายค้นเองได้หรือไม่ เป็นต้น

45. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 7.

ดังนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติรับรองวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายให้ไว้ พนักงานอัยการจึงไม่ทราบว่าควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะชอบด้วยหน้าที่ ทำให้พนักงานอัยการไม่ใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้แต่พนักงานอัยการจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้แทน เท่ากับว่าอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด เพราะอำนาจที่ให้นั้นไม่ชัดเจนพอที่จะนำไปปฏิบัติได้ ย่อมเห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุเพียงว่า ให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ. โดยไม่มีบทบัญญัติเสริมการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้น ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด

(3.2) เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจับกุมผู้ที่กระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด⁽⁴⁶⁾

เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เจ้าพนักงานป.ป.ส.) เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด⁽⁴⁷⁾ โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 (พระราชบัญญัติ ป.ป.ส.) บัญญัติให้อำนาจในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ชัดเจน โดยให้เจ้าพนักงานป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการต่างๆ ได้หลายประการ เช่น เข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น บุคคลสถานที่หรือสิ่งของ บิดหรืออายัดยาเสพติด หรือสิ่งของหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด จับกุมบุคคลที่กระทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สอบสวนผู้ต้องหา และมีหนังสือสอบ

46. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534. มาตรา 15.

47. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 14 วรรคแรก

ถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารวัตถุใดๆ เป็นต้น⁽⁴⁸⁾ ซึ่งการให้อำนาจดังกล่าวนี้เป็นกรการให้อำนาจเกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานนั่นเอง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติ ป.ป.ส. ได้บัญญัติรับรองให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับมอบหมายให้อำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ.⁽⁴⁹⁾ เพื่อให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ทำการจับกุมนั้น มีอำนาจทำการสอบสวนและควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะเจ้าพนักงาน-ป.ป.ส. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งโดยสภาพแล้วเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่มีอำนาจทำการจับกุม สอบสวน หรือควบคุมตัวบุคคลแต่อย่างใด แต่เมื่อกฎหมายรับรองให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ส. ผู้ทำการจับกุมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นการเพิ่มอำนาจในการจับกุมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ ป.ป.ส. ตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่าการบัญญัติให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนนั้น ได้มีบทบัญญัติเสริมให้เห็นชัดเจนว่า มีอำนาจหน้าที่ได้เฉพาะที่เกี่ยวกับการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดเท่านั้น สำหรับในกรณีอื่นๆ เช่น การเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะเพื่อตรวจค้น หรือยึดอายัดยาเสพติดนั้น เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่มีอำนาจหน้าที่อย่างเช่นพนักงานสอบสวน ทำให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. สามารถดำเนินการต่างๆ ได้ ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ ป.ป.ส.

(4) เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น⁽⁵⁰⁾

เจ้าพนักงานประเภทนี้ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน มีฐานะเป็นเพียงเจ้าพนักงานที่กฎหมายรับรองให้อำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาได้ ในลักษณะเป็นการสอบสวน

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 14 วรรคแรก (1)-(5)

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 15.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน.

เบื้องต้นเพื่อรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของข้อเท็จจริง เพื่อเป็นการเริ่มคดีให้แก่พนักงานสอบสวนสำหรับนำไปทำการสอบสวนและดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไป

เจ้าพนักงานประเภทนี้ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาในลักษณะกำหนดความผิดและโทษของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานเอง⁽⁵¹⁾ เว้นแต่จะมีกฎหมายรับรองไว้เป็นพิเศษให้ดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง⁽⁵²⁾ แล้วไม่มีอำนาจเสนอสำนวนการสอบสวนเบื้องต้นของตนต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง เมื่อเจ้าพนักงานอื่นทำการสอบสวนเสร็จต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดี

การให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจสอบสวนเบื้องต้นนั้น เนื่องจากเจ้าพนักงานอื่นมิได้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน จึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบกลั่นกรองการสอบสวนจากพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาโดยตรง เพื่อเป็นการคานอำนาจและถ่วงดุลย์อำนาจการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ตลอดจนเป็นการคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

การที่เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจสอบสวนเพียงเป็นการสอบสวนเบื้องต้น ทำให้เจ้าพนักงานอื่นไม่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาแต่อย่างใด

เจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น มีตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.)⁽⁵³⁾

51. พระราชบัญญัติ ป.ป.ป.มาตรา 14, ทวิ.

52. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534. มาตรา 14.

53. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 15.

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายยาเสพติด ซึ่งการกระทำผิดตามกฎหมายยาเสพติด จัดเป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่ต้องมีการสอบสวนดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวน

ตามพระราชบัญญัติป.ป.ส. มิได้บัญญัติรับรองฐานะของเจ้าพนักงานป.ป.ส. ให้เป็นพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานป.ป.ส. จึงไม่มีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีได้อย่างพนักงานสอบสวน

แต่เนื่องจากยาเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงต่อการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จำเป็นต้องมีมาตรการและอำนาจในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ⁽⁵⁴⁾ พระราชบัญญัติป.ป.ส. จึงกำหนดให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานป.ป.ส. ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจทำการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ. ได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้ไม่เกิน 3 วัน เมื่อครบกำหนดเวลา 3 วันหรือก่อนนั้น ตามที่เห็นสมควรให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป โดยมีได้ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวน⁽⁵⁵⁾

เท่ากับพระราชบัญญัติป.ป.ส. ให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดมีอำนาจทำการสอบสวนและควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้ แต่ลักษณะของการควบคุมตัวผู้ถูกจับและการสอบสวนความผิดดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะของการ

54. เรื่องเดียวกัน. หมายเหตุท้าย พระราชบัญญัติ ป.ป.ส.

55. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 15

สอบสวนเบื้องต้นเท่านั้น เจ้าพนักงานป.ป.ส. ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนเพื่อกำหนดความผิดและโทษได้อย่างเช่นพนักงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่เพียงสอบสวนเพื่อรวบรวมข้อมูลของการกระทำผิดสำหรับการเริ่มคดีให้แก่พนักงานสอบสวนเท่านั้น เพื่อให้พนักงานสอบสวนนำไปดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่

ส่วนในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลให้แก่พนักงานสอบสวน กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง โดยมีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น สถานที่บุคคลหรือสิ่งของ บัตรอัยคยาเสพติดหรือสิ่งของ จับกุม สอบสวนผู้ต้องหา และเรียกให้บุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารสิ่งของต่างๆ ได้⁽⁵⁶⁾

แต่เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ. เพราะการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มิใช่การสอบสวนของพนักงานสอบสวน สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงไม่อาจเสนอต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง อีกทั้งเป็นการให้พนักงานสอบสวนได้ตรวจสอบกลั่นกรองการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี เพื่อเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ ตลอดจนคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา

(5) เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยได้รับมอบหมาย เป็นพิเศษ⁽⁵⁷⁾

เจ้าพนักงานประเภทนี้ไม่มีหลักฐานเป็นพนักงานสอบสวน แต่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีและฟ้องร้องคดีอาญาตามที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ เกี่ยวกับความผิดอาญาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

56. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 14.

57. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522. มาตรา 39.

การดำเนินคดีอาญา เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจทำการสอบสวนในลักษณะกำหนด ความผิดและโทษได้เอง มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง โดยมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น บุคคลสถานที่หรือสิ่งของ ยึด อาศัย เอกสารหรือสิ่งของ เรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร⁽⁵⁸⁾

สำหรับการจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิด โดยหลักเป็นอำนาจหน้าที่ ของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะ ดังนั้นถ้าจะให้พนักงานอื่นมีอำนาจจับกุม กักขังหรือควบคุมบุคคล ใด ต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องนั้นรับรองอำนาจหน้าที่ในการจับกุม กักขังหรือควบคุมไว้ ให้ด้วย

ในระหว่างการสอบสวน ต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ความผิดที่กล่าวหาได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา⁽⁵⁹⁾

เมื่อทำการสอบสวนเสร็จ เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจสรุปสำนวนการสอบสวน และยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้โดยตรง ไม่ต้องเสนอผ่านพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แต่อย่างใด⁽⁶⁰⁾

การให้อำนาจหน้าที่ดำเนินคดีอาญาตามที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ ทำให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจสอบสวน และดำเนินคดีอาญาได้เต็มอำนาจตามที่บัญญัติไว้ใน ป.ว.อ. และมีอำนาจมากกว่าพนักงานสอบสวนเพราะสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรงทำให้การดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานอื่นมีประสิทธิภาพมาก แต่ทั้งนี้ไม่อาจมีการตรวจสอบกลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานอื่นในระหว่างทำการสอบสวนได้ ซึ่งจัดต่อหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ

58. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 5(2), (3), (4).

59. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 18.

60. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 39.

เจ้าพนักงานอื่นที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจดำเนินคดีอาญาเป็นพิเศษนี้ มีตัวอย่างเช่น
เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคน⁽⁶¹⁾

เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิในการบริโภค หรือรับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522⁽⁶²⁾

เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนมีอยู่ 2 ประเภทคือ พนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการและข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะแต่งตั้งข้าราชการประเภทใดประเภทหนึ่งดังกล่าวนี้ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนก็ได้⁽⁶³⁾

ในการดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคน เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน เพราะพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคนมิได้บัญญัติรับรองฐานะดังกล่าวไว้ในพ.ว.อ. และมีอำนาจมากกว่าพนักงานสอบสวนเพราะสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรง ทำให้การดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานอื่นมีประสิทธิภาพมาก แต่ทว่าไม่อาจมีการตรวจสอบกลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานอื่นในระหว่างทำการสอบสวนได้ ซึ่งขัดต่อหลักการตรวจสอบถ่วงดุลย์อำนาจ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคน กำหนดให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคน มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน เพื่อชี้ขาดความผิดและโทษได้ ในการรวบรวมพยานหลักฐานระหว่างการสอบสวน เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนมีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานเองได้ โดยมีอำนาจตรวจค้น บัด อาขัด เก็บหรือนำไป ซึ่งสินค้าหรือภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้าหรือฉลากหรือเอกสาร

61. เรื่องเดียวกัน.

62. คู่มือการคุ้มครองผู้บริโภค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์. 2534. หน้า 15.

อื่นใด ที่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค หรือที่มีเหตุควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนมีอำนาจแก้ไขในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตหรือขนานสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบธุรกิจ และมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร และหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา⁽⁶³⁾

ส่วนการจับกุม กักขัง หรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมิได้รับรองอำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ไว้ให้แก่เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคจึงไม่มีอำนาจจับกุม กักขัง หรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด คงเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ทำการจับกุม กักขัง หรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาแทนเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค เพราะการจับกุม กักขัง และควบคุมตัวผู้ต้องหา เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในป.ว.อ. อยู่แล้ว เมื่อในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้มีบัญญัติในเรื่องจับกุม กักขัง หรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ ก็ต้องนำ ป.ว.อ. มาใช้บังคับในเรื่องดังกล่าวนี้แทน⁽⁶⁴⁾

ในการสอบสวน จำเป็นต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหา ได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นตามสมควร⁽⁶⁵⁾ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ถ้าคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีความเห็นสมควรดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จะแจ้งการแต่ง

63. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 5 (1), (2), (3), (4)

64. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 21 วรรคแรก

65. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 18.

65. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 39.

ตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคให้ศาลทราบก่อน เมื่อได้แจ้งแล้ว เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนั้นมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมอบหมาย โดยยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลโดยตรง⁽⁶⁶⁾

การที่เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมียอำนาจดำเนินคดีอาญาตามที่ได้รับมอบหมายในลักษณะพิเศษเช่นนี้ ทำให้มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ถูกละเมิดสิทธิได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถมีการตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคในชั้นก่อนฟ้องคดีจากองค์กรภายนอกได้เลย

(6) สำนักงานสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นถือเสมือนเป็นสำนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁽⁶⁷⁾

การให้ถือเอาสำนักงานสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นเสมือนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ทำให้สำนักงานสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นมีฐานะเป็นสำนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน ที่สามารถเสนอต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง

แต่สำหรับตัวเจ้าพนักงานอื่นผู้ทำสำนักงานสอบสวนนั้นไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ยังคงมีฐานะเป็นพนักงานทั่วไปที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

การทำให้สำนักงานสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นมีความสำคัญเทียบเท่าสำนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้ จะต้องกำหนดให้การสอบสวนคดีอาญาของเจ้าพนักงานอื่นนั้นมีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดและโทษ คือเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับพิสูจน์ความผิดและเอาตัวผู้ทำผิดมาลงโทษ ตามความในป.ว.อ. มาตรา 2(11)

66. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 39.

67. ร่าง(ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป.(ฉบับที่...) พ.ศ..... มาตรา 12 แก้อไขความมาตรา 19 วรรคแรก

การรวบรวมพยานหลักฐานให้มีลักษณะ เป็นการพิสูจน์ความผิดและโทษของผู้ถูกกล่าวหาได้ จะต้องมามีวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพ สามารถเอาหลักฐานสำคัญที่เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหามาได้มากที่สุด และรวดเร็วที่สุดก่อนหลักฐานสำคัญจะสูญหายหรือถูกทำลาย

การแสวงหาพยานหลักฐานให้มีประสิทธิภาพ จะต้องให้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาพยานแก่เจ้าพนักงานอื่นอย่างเต็มอำนาจเหมือนอย่างเช่นอำนาจหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน เช่นให้เจ้าหน้าที่อื่นมีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจค้นบุคคลสถานที่หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด ยึดหรืออายัดเอกสารบัญชีสิ่งของหรือวัตถุใด ๆ จับกุมกักขังและควบคุมผู้ต้องหา ปลดปล่อยชั่วคราวระหว่างสอบสวน ออกหมายเรียกหมายค้นหมายจับและชั้นสูตรพลิกศพ เป็นต้น⁽⁶⁸⁾ เมื่อเจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้เช่นนี้ บ่อมทำให้เจ้าพนักงานอื่นรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนได้อย่างแน่นอน หนามีน้ำหนักมากพอที่จะพิสูจน์ความผิดและโทษได้

นอกจากนี้ลักษณะการร้องเรียนว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น จะต้องเป็นการร้องเรียนในลักษณะ เป็นคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษด้วย⁽⁶⁹⁾ เพื่อให้เจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาได้ดังเช่นการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว เจ้าพนักงานอื่นต้องสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นส่งให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อไป

การเพิ่มอำนาจให้แก่สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่น ก็สามารถทำให้การสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นได้เช่นกัน

68. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132, 133, 136, 150.

69. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 2(7), (8)

ส่วนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นถือเสมือนเป็นส่วนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีทั้งตัวอย่างเช่น ส่วนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ตามร่างแก้ไขพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ชุดที่ 1)⁽⁷⁰⁾

ส่วนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นถือเสมือนเป็นส่วนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนทำให้การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.สามารถเสนอต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง แต่ตัวเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ยังมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานทั่วไปอยู่เช่นเดิม มิได้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนแต่ประการใด

ในการสอบสวน เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจสอบ ค้น บัดหรืออายัด บัญชี เอกสาร ทรัพย์สิน หรือวัตถุใดๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการสอบสวนและสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการสอบสวน⁽⁷¹⁾ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาสำหรับพิสูจน์ความผิดและโทษ

สำหรับคำร้องเรียนของผู้ร้องเรียนและบรรดาถ้อยคำที่บุคคลใดให้ไว้ต่อประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. และได้บันทึกไว้แล้วให้ถือว่าได้มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ และสอบสวนในความผิดเรื่องนั้นแล้ว⁽⁷²⁾

เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.สอบสวนเสร็จ และคณะกรรมการป.ป.ป.มีมติว่าเรื่องที่สอบสวนนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำความผิดอาญาเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ก็สามารถส่งส่วนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องคดีได้⁽⁷³⁾

70. ร่าง(ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติป.ป.ป.(ฉบับที่...)พ.ศ..... มาตรา 12 แก้ไขความ
มาตรา 19 วรรคสาม

71. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตี.

72. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 แก้ไขความมาตรา 19 วรรคสาม

73. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 แก้ไขความมาตรา 19 วรรคแรก และวรรคสอง

(7) ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นใช้ เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁽⁷⁴⁾

การใช้ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ไม่ทำให้ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นมีฐานะ เสมือนเป็นส่วนงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่ทำให้ส่วนงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องยึดถือตาม พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนในส่วนที่เจ้าพนักงานอื่นสอบสวนไว้แล้วเปลี่ยนแปลงเป็นประการอื่นไม่ได้ ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นยังไม่สมบูรณ์พอ พนักงานสอบสวนมีอำนาจเพียงสอบสวนเพิ่มเติมเท่านั้น

สำหรับตัวเจ้าพนักงานอื่นยังคงมีฐานะ เป็นเจ้าพนักงานทั่วไป ไม่มีฐานะ เป็นพนักงานสอบสวน และการสอบสวนดำเนินคดีก็ยังคงมอบให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินคดีก็ยังคงมอบให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการตาม ป.ว.อ.

ในการที่จะทำให้ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นมีความสำคัญพอที่จะให้พนักงานสอบสวนใช้ เป็นหลักได้ การสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นนั้นต้องมีประสิทธิภาพที่ดีพอ มีข้อเท็จจริงที่ชัดเจน พยานหลักฐานแน่นหนาและมีน้ำหนักมากพอที่จะทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษ โดยมีอำนาจดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษได้

74. ร่าง(ชุดที่ 2) พระราชบัญญัติป.ป.ป.(ฉบับที่...)พ.ศ..... มาตรา 14 เพิ่มความเป็น
มาตรา 19 ฉ วรรคสอง

ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เจ้าพนักงานอื่นสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง โดยมีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น บัดหรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือวัตถุใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการสอบสวนและสอบสวนบุคคลเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการสอบสวน โดยมีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมอยู่ในขณะปฏิบัติงานดังกล่าวด้วย⁽⁷⁵⁾

ส่วนการจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ เพราะเจ้าพนักงานอื่นไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ย่อมไม่มีอำนาจทำการดังกล่าวได้ อีกทั้งพนักงานสอบสวนมีความสามารถและความชำนาญในการจับกุมมากกว่าเจ้าพนักงานอื่น และมีสถานที่สำหรับกักขังหรือควบคุมผู้ถูกจับอยู่แล้วจึงเป็นการเหมาะสมที่จะให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวนี้

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ส่งสำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่น พร้อมความเห็นไปให้พนักงานสอบสวน เพื่อใช้เป็นหลักในการทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน

การให้ใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นหลักนี้ ทำให้อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน เพราะพนักงานสอบสวนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในสำนวนของเจ้าพนักงานอื่นอีกด้วย หากไม่เห็นด้วยต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอื่นทราบก่อน จะทำการสอบสวนไปตามที่มีความเห็นแย้งโดยพลการไม่ได้

75. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตี.

แต่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญา ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวน เช่นเดิม เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นหลักเสร็จแล้ว พนักงานสอบสวนต้องสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็น เสนอพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาฟ้องคดีต่อไป

การดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวนี้ ทำให้สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่น ได้มีการตรวจสอบโดยพนักงานสอบสวน ก่อนเสนอให้พนักงานอัยการฟ้องคดี ทำให้เกิดการคานอำนาจและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

การใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานอื่นเป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนดังกล่าวนี้ มีตัวอย่างเช่น สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามร่างแก้ไขพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ชุดที่ 2)⁽⁷⁶⁾

สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ที่ให้พนักงานสอบสวนใช้เป็นหลักในการสอบสวนมีฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวน ซึ่งต้องถือเป็นส่วนสำคัญที่พนักงานสอบสวนจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้ พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนตามแนวทางการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.

เพื่อให้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีประสิทธิภาพพอที่พนักงานสอบสวนจะยึดถือได้ การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จึงมีลักษณะ เป็นการดำเนินการสอบสวนพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา โดยเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สามารถเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ผู้ถูกกล่าวหา เพื่อตรวจ ค้น ยึดหรืออายัด บัญชี เอกสาร ทรัพย์สิน หรือวัตถุใดๆ ทำการสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนโดยในการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานดังกล่าวนี้ให้มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมอยู่ด้วย⁽⁷⁷⁾

76. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 14 เพิ่มความเป็นมาตรา 19 ณ วรรคท้าย

77. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14-ตรี

ส่วนการจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพราะเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มิได้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ย่อมไม่มีอำนาจดำเนินการ เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สอบสวนเสร็จแล้ว จะสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ป. และคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณาสั่งตามขั้นตอนการบริหารขององค์กร ป.ป.ป. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณาและมีมติชี้มูลว่ามีการกระทำความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไปให้พนักงานสอบสวน เพื่อทำการสอบสวนและดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ต่อไป⁽⁷⁸⁾

ตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่ารูปแบบอำนาจการสอบสวนของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นสามารถทำให้เพิ่มอำนาจการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ได้เช่นกัน สมควรนำไปพิจารณาพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

4.1.1.2 อำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ

การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และปัญหาในการปกครองประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทย และอยู่แถบภูมิภาคเอเชียด้วยกัน ที่ควรศึกษาคือ การสอบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ช่องกงและสิงคโปร์ ในช่องกงและสิงคโปร์ มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเกี่ยวกับคดีอาญาที่เฉียบขาด เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ผลจริงจัง จึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้เองโดยต่าง เพื่อลดขั้นตอนการสอบสวนที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดเอกภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการของช่องกงและสิงคโปร์ มีดังนี้

78. พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 19 วรรคแรก และวรรคสอง

(1) ฮ่องกง

ฮ่องกงเคยประสบปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการมาอย่างหนัก ฮ่องกงจึงให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมาก โดยให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติภารกิจนี้อย่างกว้างขวางมาตรการที่ฮ่องกงใช้อยู่ในขณะนี้คือ

(1.1) องค์กร

องค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของฮ่องกงมีชื่อว่า "สำนักงานคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน" (Independent Commission Against Corruption) ซึ่งเรียกโดยย่อว่า I.C.A.C. องค์กรนี้เป็นองค์กรอิสระขึ้นโดยตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติ มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยมี "ผู้อำนวยการสำนักงาน" (Commissioner) เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันนี้แต่เพียงผู้เดียว และขึ้นโดยตรงต่อผู้ว่าราชการเกาะฮ่องกง (Governor)⁽⁷⁹⁾

ในการปฏิบัติหน้าที่ของ I.C.A.C. จะมีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่อยู่ 3 ฉบับคือ⁽⁸⁰⁾

1. กฎหมายจัดตั้งองค์กร I.C.A.C (Independent Commissioner Against Corruption Ordinance)
2. กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำทุจริตและขัดต่อกฎหมาย (Corrupt and Illegal Practices Ordinance)
3. กฎหมายป้องกันการให้สินบน (Prevention of Bribery Ordinance)

79. Laws of Hongkong : Independent Commission Against Corruption Ordinance, Chapter 204 section 1,3,5.

80. รายงานการศึกษาคุณงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ I.C.A.C., คณะกรรมการ ป.ป.ป., พ.ศ. 2536, หน้า 13.

กฎหมายทั้งสามฉบับนี้ เป็นกฎหมายสำคัญที่ I.C.A.C. ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ กฎหมายของ I.C.A.C. ดังกล่าวนี้นับเป็นการดำเนินคดีอาญาเป็นหลักมากกว่าทางวินัย และใช้ควบคุมในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันมิให้เกิดขึ้นได้ไม่ว่าในส่วนของฮ่องกง

องค์กรของ I.C.A.C. มีการจัดรูปแบบออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์กรการพิจารณา และองค์กรการบริหาร

องค์กรการพิจารณา เป็นส่วนที่รับผิดชอบดำเนินการในด้านคดีทั้งคดีอาญาและคดีวินัย ในทางคดีอาญานั้นมีขั้นตอนการดำเนินคดีโดยกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงาน เป็นผู้มีส่วนสูงส่งในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา และมีเจ้าหน้าที่ I.C.A.C. ที่ได้รับแต่งตั้งมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนักงาน เมื่อเจ้าหน้าที่ I.C.A.C. ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องพิจารณาคดี ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชนธรรมดาได้โดยตรง โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการสอบสวนหรือดำเนินคดีอาญาแทน⁽⁸¹⁾

องค์กรการบริหาร เป็นส่วนที่รับผิดชอบการบริหารงานภายในสำนักงาน I.C.A.C. มีผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบงานภายในสำนักงาน และขึ้นโดยตรงต่อผู้ว่าราชการเกาะฮ่องกง ซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐบาลอังกฤษ งานภายในของสำนักงาน I.C.A.C. แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ด้านการปราบปราม และด้านการประชาสัมพันธ์ แต่ละด้านจะมีหน่วยงานภายในแผนกรับผิดชอบต่างหากจากกัน⁽⁸²⁾

81. เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

82. เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

(1.2) อำนาจหน้าที่

ในการปฏิบัติงานของ I.C.A.C. กฎหมายของ I.C.A.C. บัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของ I.C.A.C. ให้ทำการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการคอร์รัปชันได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเกิดการคอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่ในส่วนเอกชน โดยบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

เมื่อมีผู้ร้องเรียนต่อ I.C.A.C. ว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นไม่ว่าจะร้องเรียนโดยทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ หรือมาร้องเรียนด้วยตนเองที่ I.C.A.C. ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนในกองปราบของ I.C.A.C. ดำเนินการสอบสวนในทันทีทันใด เมื่อเริ่มคดีแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะดำเนินการอย่างเป็นความลับที่สุด โดยมีระบบสายลับเข้าไปสอดส่องดูแลความเป็นไปในหน่วยงานราชการและเอกชนที่ถูกร้องเรียน โดยผู้ถูกร้องเรียนจะไม่รู้ตัวการรักษาความลับในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนนี้ มีกฎหมายป้องกันการให้สินบนบัญญัติถึงการนำเรื่องที่มีการร้องเรียนไปแจ้งแก่ผู้ต้องสงสัยไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้เป็นความผิด

ในการสืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะแสวงหาข้อมูลและพยานหลักฐานได้ตามอำนาจที่กฎหมาย I.C.A.C. ให้ไว้โดยทำการเข้าไปตรวจค้นสถานที่บุคคลและสิ่งของยึดอายัดสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หน่วยงานที่บุคคลที่พบในสถานที่ถูกค้นจนกว่าจะค้นเสร็จ สอบถามการปฏิบัติหน้าที่ขอหน่วยงานของรัฐและเอกชน เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารข้อมูลที่จำเป็น ตรวจสอบเอกสารสมุดบัญชี บัญชีธนาคารและบัญชีรักษานาการ เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานจนแน่ชัดว่าน่าจะมีมูลการทุจริตหรือการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจริง เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนก็มีอำนาจทำการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยได้ แล้วอาจส่งตัวผู้ถูกจับกุมให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไป หรือจะควบคุมตัวไว้ที่สำนักงาน I.C.A.C. เองก็ได้ (สำนักงาน I.C.A.C. มีห้องกักขังผู้ต้องหาอยู่ภายในสำนักงานเอง) ถ้าควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สำนักงาน I.C.A.C. เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนและส่งผู้ต้องหา

ฟ้องต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับกุม หากไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ ภายใน 48 ชั่วโมง เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไปโดยมีประกันและให้มา รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนตามเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนไม่มีอำนาจ ควบคุมผู้ต้องหาได้เกิน 48 ชั่วโมง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนยังมีอำนาจจำกัดสถานที่ อยู่ของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาและยึดหนังสือเดินทางได้ด้วย แต่ถ้าสอบสวนแล้วไม่อาจดำเนิน คดีอาญาได้ ก็จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ต้องหานั้นดำเนินคดีทางวินัยต่อไป⁽⁸³⁾

เห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีเกี่ยวกับการคอร์รัปชันนั้น กฎหมาย I.C.A.C. บัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ไว้อย่างกว้างขวางเพื่อให้เป็นมาตรการที่เฉียบ ขาด ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในฮ่องกง ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ I.C.A.C. มากกว่าอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฮ่องกง เช่น การตรวจสอบเอกสารและ บัญชีทรัพย์สินในธนาคาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจฮ่องกงไม่อาจทำได้ ได้ให้อิสระในการปฏิบัติงาน แก่ I.C.A.C. อย่างเต็มที่ และสามารถฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรงไม่ต้องผ่านองค์กรตำรวจ หรือองค์กรอัยการอีกชั้นหนึ่งก่อน ทั้งนี้เพราะ I.C.A.C. เป็นหน่วยงานที่ขึ้นโดยตรงต่อฝ่าย นิติบัญญัติ เป็นการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติจึงบัญญัติกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ไว้มาก นอกจากนี้คดีเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เช่น กฎหมาย I.C.A.C. ได้กำหนดให้เป็นความผิดอาญาทั้งสิ้น จึงต้องใช้มาตรการทางอาญาที่มี ประสิทธิภาพสูงกว่าการใช้มาตรการทางอาญาในคดีอาญาทั่วไป

83. Independent Commission Against Corruption Ordinance, Chapter 204, section 10, 10A, 10B, 10C, 12.

(2) สิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสนใจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาดูแลรับผิดชอบการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยเฉพาะ มาตรการที่สิงคโปร์ใช้อยู่ในขณะนี้ คือ

(2.1) องค์กร

องค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสิงคโปร์ มีชื่อว่า "สำนักงานสืบสวนการปฏิบัติอันเป็นการคอร์รัปชัน" (The Corrupt Practices Investigation Bureau) ซึ่งเรียกโดยย่อว่า C.P.I.B. องค์กรนี้เป็นองค์กรอิสระของฝ่ายบริหาร มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันทั้งในภาครัฐและเอกชนเช่นกัน มี "ผู้อำนวยการสำนักงาน" (Director) เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในสำนักงานนี้ และขึ้นโดยตรงต่อประธานาธิบดี มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการฉ้อราษฎร์บังหลวง เรียกว่า "เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ" (Special Investigator) ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จะมีกฎหมายบัญญัติรองรับอำนาจหน้าที่ไว้คือ "พระราชบัญญัติป้องกันการคอร์รัปชัน" (Prevention of Corruption Act)⁽⁸⁴⁾

ลักษณะขององค์กร C.P.I.B. มีประธานาธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานให้เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานของสำนักงาน และมีอำนาจแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน เจ้าหน้าที่สืบสวนอาวุโส เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ได้ตามความเห็นสมควร⁽⁸³⁾ โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันได้รับรองฐานของเจ้าหน้าที่ C.P.I.B. ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา⁽⁸⁵⁾ และกำหนดความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันตามกฎหมายฉบับนี้เป็นความผิดอาญาทั้งสิ้น ไม่มีบัญญัติถึงเรื่องความผิดทางวินัยแต่อย่างใด

84. Prevention of Corruption Act, Chapter 104 section 1,2,3.

85. เรื่องเดียวกัน

(2.2) อำนาจหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ของ C.P.I.B. พระราชบัญญัติป้องกันการคอร์รัปชันได้บัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษไว้หลายประการ คือ เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษมีอำนาจทำการสอบสวนคดีเกี่ยวกับการคอร์รัปชันได้เอง คดีที่ทำการสอบสวน นอกจากเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ราชการแล้ว ยังรวมถึงการกระทำที่เป็นการทำให้นับน และการรับสินบนของบุคคลใดๆ ด้วย โดยสิ่งที่ได้รับการตอบแทนเรียกว่า "ของสมมนาคุณ" (gratification) ไม่ว่าจะของสมมนาคุณนั้นจะเป็นเงินตรา ทรัพย์สิน ตำแหน่งหน้าที่ หรือการให้บริการใด ๆ⁽⁸⁶⁾

การเริ่มคดีของ C.P.I.B. เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ สามารถเริ่มคดีได้ 3 ทาง คือ ทางแรกโดยเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษสามารถเริ่มคดีได้เอง ด้วยการมีข้อมูลที่เชื่อได้ หรือมีเหตุอันเชื่อได้ว่า บุคคลใดเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด⁽⁸⁷⁾ ทางที่สอง โดยมีผู้ร้องทุกข์ขึ้นมาว่าบุคคลใดกระทำความผิด⁽⁸⁸⁾ ทางที่สาม โดยพนักงานอัยการเห็นว่ามีความผิดอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดและมีคำสั่งให้ C.P.I.B. ทำการสอบสวนคดีเรื่องนั้น⁽⁸⁹⁾

เมื่อเริ่มคดีแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษจะต้องทำการสอบสวนคดีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการคอร์รัปชันในการสอบสวนนี้ เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษมีอำนาจตรวจค้นตัวบุคคลและครอบครองสิ่งของที่พบอยู่ในตัวบุคคลนั้น เข้าไปในสถานที่ใด โดยใช้กำลังได้ถ้ามีความจำเป็นเพื่อค้นหรือยึดสิ่งของใด ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานได้ และจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

86. เรื่องเดียวกัน, section 2.

87. เรื่องเดียวกัน, section 16.

88. เรื่องเดียวกัน, section 15

89. เรื่องเดียวกัน, section 17

การกระทำความผิด เมื่อทำการจับกุมแล้ว เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปที่สำนักงาน C.P.I.B. หรือสถานีตำรวจ ถ้านำตัวไปที่สำนักงาน C.P.I.B. เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษมีหน้าที่ทำการสอบสวนแล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาโดยตรง⁽⁹⁰⁾ พนักงานอัยการมีอำนาจพิจารณาผลการสอบสวนที่เสนอมาว่ามีมูลพอที่จะฟ้องคดีหรือไม่เท่านั้น พนักงานอัยการไม่มีอำนาจพิจารณาชี้ขาดว่ามีการทำผิดเกิดขึ้นและผู้ถูกจับจะต้องรับโทษหรือไม่ เพราะอำนาจดังกล่าวนี้เป็นอำนาจของศาล⁽⁹¹⁾

ในการสืบสวนสอบสวนคดีคอร์รัปชันของสิงคโปร์ เห็นได้ว่าบทบาทของเจ้าหน้าที่ C.P.I.B. มีไม่มากนัก การสอบสวนคดีของเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ มีลักษณะเป็นการสอบสวนเบื้องต้นมิใช่การชี้ขาดความผิดและโทษ อีกทั้งเมื่อส่งให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาฟ้องคดีอำนาจของพนักงานอัยการที่พิจารณาสั่งคดีก็มิใช่เป็นการพิจารณาสั่งชี้ขาดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดและต้องรับโทษ แต่เป็นการพิจารณาเพียงว่า ควรฟ้องหรือไม่เท่านั้น ส่วนอำนาจในการชี้ขาดความผิดและโทษเป็นอำนาจของศาล ที่เป็นเช่นนี้เพราะ C.P.I.B. เป็นองค์กรของฝ่ายบริหาร และมีลักษณะเป็นองค์กรเสริมการทำงานของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน แต่ส่วนงานการสอบสวนของ C.P.I.B. สามารถเสนอต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง ไม่ต้องส่งเรื่องให้องค์กรตำรวจสอบสวนอีกชั้นหนึ่งก่อน

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของฮ่องกงและสิงคโปร์ จะเห็นได้ว่าองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้มีภารกิจด้านนี้โดยเฉพาะ มีความเป็นอิสระดำเนินการได้เองโดยเอกเทศ องค์กรนั้นฟ้องคดีต่อศาลเองได้โดยไม่ต้องผ่านองค์กรอัยการ ทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้รวดเร็ว เพราะมีมาตรการในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการคอร์รัปชันเป็นพิเศษ แตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

90. เรื่องเดียวกัน, section, 15,16,21,23.

91. บันทึกกฎหมายสิงคโปร์เกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง. เอกสารสำนักงาน ป.ป.ป.

ตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่าบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาที่ปฏิบัติกันอยู่ ทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศมีหลายรูปแบบ แต่ละแบบมีประสิทธิภาพเฉพาะตัวสมควรที่จะนำมาศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.1.2 แนวทางพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามกฎหมายอื่น

การพัฒนาการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของป.ป.ป. ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ควรพัฒนาทั้งด้านบทบาทอำนาจหน้าที่และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมกันไป เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์พัฒนานั้น แนวทางการพัฒนาที่นำเสนอต่อไปนี้จะแยกกล่าวการพัฒนาออกเป็น 2 ด้าน คือ

- 4.1.2.1 แนวทางการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.
- 4.1.2.2 แนวทางพัฒนาด้านอื่น
 - 4.1.2.1 แนวทางการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.
แนวทางการพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรศึกษาเปรียบเทียบจากบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานสอบสวนตามกฎหมายอื่นที่กฎหมายฉบับนั้นกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบคดีอาญา เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีบทบาทหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญา เป็นประการใดตามแนวทางที่พัฒนา จะแยกพิจารณากล่าวออกเป็นตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตามกฎหมาย

ไทย

(1) ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีบทบาท เป็นพนักงานสอบสวน

การให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวนมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวน แสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินคดีอาญาได้เองโดยเอกเทศ มีอำนาจเสนอสำนวนการสอบสวนต่อพนักงานอัยการได้โดยตรง เหมือนอย่างเช่นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ใน ป.ว.อ.

แต่เพื่อให้เหมาะสมกับภาระกิจของ ป.ป.ป. จำเป็นต้องกำหนดความผิดอาญาที่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้เฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการเท่านั้น

ส่วนอำนาจในการสอบสวน เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สามารถทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษได้ โดยการร้องเรียนกล่าวหาผู้ร้องเรียนนั้นให้ถือเป็นการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษว่ามีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น⁽¹²⁾ ซึ่งเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะต้องดำเนินการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษในความผิดที่กล่าวหา

ในการสอบสวนเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการต่างๆ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนได้ โดยเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจค้น บัด อาัยค เอกสารหรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน⁽¹³⁾ ออกหมายเรียกให้บุคคล

92. ร่าง(ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติป.ป.ป.(ฉบับที่...)พ.ศ....มาตรา 12 แก้ไขความในมาตรา 19 วรรคสาม.

93. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตี

มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน⁽⁹⁴⁾ ทำการจับกุม กักขัง ควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนปล่อยชั่วคราวได้

เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ทำการสอบสวนเสร็จ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมนำความเห็นเสนอคณะกรรมการป.ป.ป. เพื่อพิจารณาตรวจสอบกลิ่นกรองการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แล้วคณะกรรมการป.ป.ป. ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาเกี่ยวกับการสอบสวนคดีของ ป.ป.ป.ทำการพิจารณาแล้วมีมติความเห็นประการใด ไม่ว่าจะมีความเห็นควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งไม่ฟ้องก็ตาม ความเห็นตามมติคณะกรรมการป.ป.ป. ย่อมเป็นที่สุด ลักษณะเช่นนี้ทำให้มีการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ภายในองค์กร ป.ป.ป.

สำหรับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ป.มีความเห็นควรสั่งฟ้อง เจ้าหน้าที่ป.ป.ป.มีหน้าที่เสนอสำนวนการสอบสวนคดีอาญาพร้อมความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งคดี⁽⁹⁵⁾ แต่ถ้าคณะกรรมการป.ป.ป.มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวนดำเนินคดีอาญาเรื่องนั้น

94. สำหรับการออกหมายเรียกดังกล่าวนี้ ประธานกรรมการป.ป.ป.หรือกรรมการป.ป.ป. ผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจออกหนังสือเรียกบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดๆ ได้อยู่แล้ว ตามพระราชบัญญัติป.ป.ป. มาตรา 14(2) ดังนั้นเมื่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งสามารถออกหมายเรียกได้ การออกหนังสือเรียกบุคคลของประธานกรรมการป.ป.ป. หรือของกรรมการ ป.ป.ป. ผู้ได้รับมอบหมาย จึงมีความสำคัญเสมือนกับเป็นการออกหมายเรียกตามอำนาจของพนักงานสอบสวน

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนและความเห็นจากเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แล้ว ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง ก็ให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาล⁽⁹⁶⁾

แต่ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็น เสนออธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด⁽⁹⁷⁾

การให้คณะกรรมการป.ป.ป. เสนอการสอบสวนต่อพนักงานอัยการก่อนฟ้องคดี เป็น การให้มีการตรวจสอบการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จากองค์การภายนอกได้ตามหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุลย์

ตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่าบทบาทที่ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นพนักงานสอบสวน ย่อม ทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในความรับผิดชอบของป.ป.ป. ได้เองอย่างเต็มที่ เท่ากับเป็นการเสริมฐานะขององค์กรป.ป.ป. จากการเป็นองค์กรเสริมให้ กลายเป็นองค์กรหลักของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ

(2) ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นพนักงานสอบสวนร่วม

การให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีบทบาทเป็นพนักงานสอบสวนร่วม มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนเช่นกัน แต่มิได้เป็นพนักงานสอบสวนโดยเอกเทศ การสอบสวนดำเนินคดีอาญาต้องทำในลักษณะ เข้าร่วมกันดำเนินการทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายพนักงานสอบสวนและฝ่ายเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนร่วม

95. ร่าง(ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติป.ป.ป. (ฉบับที่...)พ.ศ....มาตรา 12 แก้ไขความใน มาตรา 19 วรรคแรกและวรรคสอง

96. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 เพิ่มความเป็นมาตรา 19 วรรคสี่(3)

เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนร่วมได้ โดยการที่ ป.ป.ป. สอบสวนพบความผิดอาญาแล้วส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 13 วรรคแรก เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องจาก ป.ป.ป. แล้ว ให้พนักงานสอบสวนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เข้ามาเป็นพนักงานสอบสวนร่วม และเพื่อให้การดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาไม่ซ้ำซ้อนหรือลักลั่นกัน ให้พนักงานสอบสวนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนด้วย⁽⁹⁸⁾ การที่ต้องให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยตรง ย่อมมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการกระทำผิดได้ดีกว่าพนักงานสอบสวน

การเป็นพนักงานสอบสวนร่วม ทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้เอง เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ดังนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจของ ป.ป.ป. จึงจำเป็นต้องกำหนดความผิดอาญาที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เข้าร่วมทำการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาได้เฉพาะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเท่านั้น

สำหรับอำนาจทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษได้ เนื่องจากต้องร่วมกับพนักงานสอบสวนให้การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและโทษของผู้ถูกกล่าวหา

ในการรวบรวมพยานหลักฐานเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการต่างๆ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนได้ โดยเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น ยึด อาศัย เอกสารหรือสิ่งของใดๆ เกี่ยวกับการสอบสวน ทำการสอบสวนบุคคลใด ๆ

97. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 19 วรรคสี่(2)

98. ร่าง(ชุดที่ 2) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ. มาตรา 14 เพิ่มความเป็น
มาตรา 19 ฉ

เกี่ยวกับเรื่องที่ทำกาสอบสวน โดยมีพนักงานสอบสวนอยู่ร่วมด้วยในขณะดำเนินการ⁽⁹⁹⁾ และมีอำนาจออกหมายเรียกให้บุคคลให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน⁽¹⁰⁰⁾

แต่การจับกุม กักขัง หรือควบคุม เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะไม่ดำเนินการเอง ให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการสอบสวน อีกทั้งพนักงานสอบสวนมีความรู้ความสามารถในการจับกุมคดีว่าเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. และฝ่ายพนักงานสอบสวนมีสถานที่สำหรับควบคุมกักขังผู้ถูกจับอยู่แล้ว

พยานหลักฐานต่างๆที่ได้มาจากการร่วมกันดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐาน หรือจากการดำเนินการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ ให้รวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน โดยกำหนดให้ฝ่ายพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีหน้าที่ทำสำนวนการสอบสวนเพียงฝ่ายเดียว⁽¹⁰¹⁾ เพื่อไม่ให้เกิดสำนวนการสอบสวนแยกออกเป็นสองสำนวนและไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นผู้ทำการสอบสวน เพราะเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนอยู่แล้ว มีอำนาจตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้ จึงไม่จำเป็นต้องทำสำนวนเอง อีกทั้งการให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ทำสำนวนการสอบสวนได้เอง จะเป็นการให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจมากเกินไป ไม่สามารถตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. กระทำไปในระหว่างกาสอบสวนได้

99. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตรี

100. พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 14(2)

101. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินการคดีอาญา พ.ศ.2523 ข้อ 4.4

การที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจควบคุมการสอบสวนพนักงานสอบสวนได้ เช่น มีอำนาจตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเข้าฟังพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน สั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม⁽¹⁰²⁾ มีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว⁽¹⁰³⁾ เป็นต้น ทำให้สำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้มีการตรวจสอบกลับกรองจากเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เพื่อคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

เมื่อทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนการสอบสวนที่ทำร่วมกับเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. พร้อมนำความเห็นเสนอเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนพิจารณาเมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ได้รับสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นจากพนักงานสอบสวนแล้วให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. นำความเห็นเสนอคณะกรรมการป.ป.ป. มีความเห็นแล้วให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณา คณะกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณาแล้วมีมติความเห็นเป็นประการใด ไม่ว่ามีความเห็นควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งไม่ฟ้องก็ตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ถือเป็นที่สุด ลักษณะเช่นนี้ทำให้มีการตรวจสอบกลับกรองสำนวนการสอบสวนร่วมกับก่อนฟ้องคดีได้

ในการที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องให้ยุติการสอบสวนดำเนินคดีอาญาเรื่องนั้น

-
- 102 ร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.... มาตรา 29 เพิ่มความเป็นมาตรา 129 ตรี
- 103 ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 ข้อ 4. แก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 12.4

แต่ถ้าคณะกรรมการป.ป.ป.มีความเห็นสั่งฟ้องให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งคดี⁽¹⁰⁴⁾

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนและความเห็นจากเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แล้ว ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งแย้งกับความเห็นเสนออธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด⁽¹⁰⁵⁾

แต่ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาล⁽¹⁰⁶⁾

เท่ากับว่าการสอบสวนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. และพนักงานสอบสวน ได้มีการสอบสวนควบคุมโดยองค์กรภายนอกคือพนักงานอัยการ อันเป็นการคานอำนาจและถ่วงดุลย์พนักงานสอบสวนร่วม

(3) ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน

การให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน เป็นการรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มีผลเสมือนเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน มิได้เป็นการรับรองให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน

ดังนั้นการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน จึงจำเป็นต้องกำหนดคานอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะต้องปฏิบัติไว้ให้ชัดเจน โดยกำหนดขอบเขตและวิธีดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น กำหนดวิธีดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยมีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในเวลากลางวันระหว่าง

104. ร่าง (ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มาตรา 12 แก้ไข
ความในมาตรา 19 วรรคแรก และวรรคสอง

105, 106. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 เพิ่มความเป็นมาตรา 19 วรรคสี่ (2), (3)

พระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบ คั่น บัด อายัด เอกสารหรือสิ่งของใด ๆ ตลอดจนทำการสอบสวนบุคคลใดๆที่เกี่ยวกับเรื่อง⁽¹⁰⁷⁾ ที่ทำการสอบสวนได้ เป็นต้น

การบัญญัติชัดเจนไว้เช่นนี้ทำให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สามารถดำเนินการเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ ได้เองเพราะถือว่าการดำเนินการเพื่อนำเอาพยานหลักฐานมารวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ต้องให้ความร่วมมือ

การให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน โดยกำหนดขอบเขตและวิธีการใช้อำนาจหน้าที่อย่างเช่นพนักงานสอบสวนไว้ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สามารถปฏิบัติการต่างๆ เกี่ยวกับการสอบสวนได้เอง ไม่ต้องให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการให้ เท่ากับเป็นการเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เช่นกัน

(4) ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น

การสอบสวนคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ในขณะนี้⁽¹⁰⁸⁾ เป็นลักษณะของการสอบสวนเบื้องต้นอยู่แล้ว โดยเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำผิดเท่านั้น ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา เพราะเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวน และพระราชบัญญัติป.ป.ป. ให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เพียงการชี้มูลความผิดคล้ายกับการไต่สวนมูลฟ้องของศาล มิได้ให้อำนาจพิจารณาและ

107. ร่าง (ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ. มาตรา 11 เพิ่ม
ความเป็นมาตรา 14 ตี (1), (2), (3)

ทำความเข้าใจถึงขั้นควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งไม่ฟ้องอย่างเช่นพนักงานสอบสวน อีกทั้งกำหนดไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ว่า เมื่อพบความผิดอาญาให้แจ้งแก่พนักงานสอบสวน ดังนั้น การสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของป.ป.ป. จึงต้องมอบให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการแสวงหาพยานหลักฐานในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ในขณะนี้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานเอง มีอำนาจเพียงการขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ให้ส่งเอกสารหรือบัญชีมาให้และเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารบัญชี ถ้าหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้นหรือบุคคลที่เรียกมานั้นไม่ให้ความร่วมมือ เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ก็ไม่มีอำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามการขอความร่วมมือนั้นได้

ดังนั้นการพัฒนาอำนาจสอบสวนคดีอาญาของป.ป.ป. ในลักษณะที่มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้นเหมือนเดิม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถทำได้โดยให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง เพื่อให้พยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีน้ำหนักมากพอที่พนักงานสอบสวนจะนำไปใช้เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบ ค้น บัดอายัด เอกสารหรือบัญชีหรือวัตถุใดๆ ที่เกี่ยวกับการสอบสวน และทำการสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน เป็นต้น⁽¹⁰⁸⁾

ส่วนการสอบสวนและดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ใน ป.ว.อ. คงให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเช่นเดิม เพื่อให้ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ได้มีการตรวจสอบกลั่นกรองจากพนักงานสอบสวนก่อนฟ้องคดี เพื่อเป็นการคานอำนาจและถ่วงดุลย์ ตลอดจนให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

108. เรื่องเดียวกัน.

(5) ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

การให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยได้รับการมอบหมายเป็นพิเศษ เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน แต่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สามารถดำเนินคดีอาญาได้เองตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษนั้น

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษได้ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานเองได้ สามารถเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆเพื่อตรวจค้น สถานที่บุคคลหรือสิ่งของ บัตรอาชญาบัตรเอกสารหรือสิ่งของ เรียกให้บุคคลใดๆมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร แต่ไม่มีอำนาจจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา การจับกุม กักขังหรือควบคุมนั้นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน⁽¹⁰⁹⁾ เพราะพนักงานสอบสวนมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการจับกุมผู้กระทำความผิดดีกว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. และมีสถานที่สำหรับควบคุมกักขังผู้ถูกจับอยู่แล้ว การให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้ จึงเหมาะสมกว่าเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะปฏิบัติเอง

ในระหว่างการสอบสวน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาจะมีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกล่ามโซ่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา⁽¹¹⁰⁾

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สรุปสำนวนการสอบสวน พร้อมนำความเห็นเสนอคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณา เมื่อคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณาแล้วมีความเห็นแล้ว ให้เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณาและมีความเห็นเป็นที่สุดท้ายตามระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์กร ป.ป.ป.

109. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้วิกลจริต พ.ศ. 2522. มาตรา 5, 21 วรรคแรก

110. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 18.

ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเห็นไม่ฟ้องคดีให้ยุติ เรื่องที่สอบสวน ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเห็นว่าควรฟ้องคดี ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. นำสำนวนการสอบสวนที่มีคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ป. พร้อมด้วยตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาส่งฟ้องต่อศาลอาญาได้โดยตรง⁽¹¹¹⁾

การดำเนินคดีอาญาลักษณะเช่นนี้ ทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สามารถดูแลรับผิดชอบคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กร ป.ป.ป. ได้อย่างเต็มที่ มีอำนาจดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ชักก่อนฟ้องคดีได้เองทั้งหมด ยกเว้นการจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา และสามารถยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้โดยตรง การให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มากขึ้นเช่นนี้ ทำให้การดำเนินคดีอาญาขององค์กรป.ป.ป. มีประสิทธิภาพมาก เพราะเป็นมาตรการทางอาญาที่เด็ดขาดแตกต่างไปจากมาตรการทางอาญาต่างๆ ไป ทำให้การดำเนินคดีอาญาเห็นผลและเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนได้โดยเร็ว แต่ไม่มีหน่วยงานใดสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ในการดำเนินคดีชักก่อนฟ้องได้เลย ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ

(6) ให้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นสำนวนการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน

การให้ถือสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เสมือนเป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ได้อีกวิธีหนึ่ง

111. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 39.

เนื่องจากจะทำให้สำนักงานสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.มีฐานะเทียบเท่าสำนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน และสามารถส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีได้โดยตรงไม่ต้องมอบเรื่องให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนก่อนสั่งให้พนักงานอัยการ

สำหรับตัวเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ยังคงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานทั่วไป ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน แต่สามารถทำการสอบสวนในลักษณะกำหนดความผิดและโทษได้อย่างเช่นการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

การทำให้สำนักงานสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.มีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดและโทษได้ ต้องให้อำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ให้มากขึ้น โดยการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจ ค้น บุคคลสถานที่หรือสิ่งของ บัตร อาวุธ บัญชีเอกสารหรือสิ่งของ และสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่อง⁽¹¹²⁾ ที่ทำการสอบสวน

สำหรับการจับกุม กักขังหรือควบคุมตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาในระหว่างการสอบสวน สมควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.มิได้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนย่อมไม่มีอำนาจจับกุม กักขัง หรือควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา อีกทั้งพนักงานสอบสวนมีความสามารถและความชำนาญในการจับกุมมากกว่าเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.และพนักงานสอบสวน มีสถานที่สำหรับกักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกจับอยู่แล้ว จึงเป็นการเหมาะสมที่จะให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว

112. ร่าง (ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป.(ฉบับที่...)พ.ศ.มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตรี

ในระหว่างการสอบสวน ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและให้เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา⁽¹¹³⁾

และเพื่อเป็นการเสริมให้การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นการสอบสวนโดยชอบตาม ป.ว.อ. จำเป็นต้องกำหนดให้คำกล่าวหาร้องเรียน และถ้อยคำที่บุคคลใดให้ไว้ต่อประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ซึ่งได้บันทึกไว้แล้ว ถือว่าเป็นคำร้องทุกข์คำกล่าวโทษ และได้มีการสอบสวนในความผิดที่กล่าวแล้ว⁽¹¹⁴⁾

เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ทำการสอบสวนเสร็จ จะสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจเสนอคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณา เมื่อคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณาและมีความเห็นแล้ว ให้เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณาและมีความเห็นเป็นที่สุด คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีมติความเห็นเป็นประการใดให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ปฏิบัติตามนั้น

ถ้าคณะกรรมการป.ป.ป. มีมติเห็นว่าควรสั่งไม่ฟ้องให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ยุติเรื่องที่สอบสวนนั้น ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีมติเห็นว่าควรสั่งฟ้องให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. และนำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาส่งให้พนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาฟ้องคดีต่อไป⁽¹¹⁵⁾

ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการป.ป.ป. ให้ส่งสำนวนการสอบสวนนั้นไปให้อัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด⁽¹¹⁶⁾

113. พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 17 ทวิ

114. ร่าง (ชุดที่ 1) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ. มาตรา 12 แก้ไขความมาตรา 19 วรรคสาม

115. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 แก้ไขความมาตรา 19 วรรคแรก และวรรคสอง

116. เรื่องเดียวกัน. มาตรา 12 แก้ไขความมาตรา 19 วรรคท้าย (2)

การเพิ่มอำนาจสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามลักษณะที่กล่าวมานี้ ทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน แต่ไม่มีหน่วยงานใดสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ในการสอบสวนได้ ย่อมเป็นการขัดต่อหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ

(7) ให้ใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

การใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การสอบสวนและดำเนินคดีอาญายังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอยู่เช่นเดิม และตัวเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน แต่ให้ถือสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ต้องยึดถือเป็นส่วนสำคัญในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญา

การทำให้มีสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลักในการสอบสวนได้ ต้องทำให้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดและโทษโดยเพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แสวงหาพยานหลักฐานได้เอง เช่น มีอำนาจเข้าในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจค้น ยึดหรืออายัด บัญชี เอกสาร ทรัพย์สินหรือวัตถุใด ๆ ทำการสอบสวนบุคคลใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนโดยมีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมอยู่ด้วยในขณะปฏิบัติการณ์⁽¹¹⁷⁾

เว้นแต่การจับกุมกักขังหรือควบคุมตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพราะเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่ใช่พนักงานสอบสวน ไม่มีอำนาจจับกุม

117. ร่าง (ชุดที่ 2) พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. (ฉบับที่...) พ.ศ. มาตรา 11 เพิ่มความเป็นมาตรา 14 ตร

กักขัง หรือควบคุมตัวบุคคลใด อีกทั้งพนักงานสอบสวนมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการดังกล่าวนี้ เนื่องจากมีความรู้ความสามารถในการจับกุมตัวเจ้าหน้าทีป.ป.ป. และมีสถานที่สำหรับควบคุม กักขังผู้ถูกจับอยู่แล้ว

การให้พนักงานสอบสวนใช้สำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลัก ทำให้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนในการสอบสวนของทั้งพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เพราะพนักงานสอบสวนต้องยึดถือข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในสำนวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นแนวทางในการสอบสวน เท่ากับการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นการเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่พนักงานสอบสวนจะได้ไม่ต้องใช้เวลาในการสอบสวนนานนัก

เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ทำการสอบสวนเสร็จให้สรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเข้าใจเห็นเสนอคณะอนุกรรมการป.ป.ป. เพื่อพิจารณา เมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณาและทำความเข้าใจแล้ว ให้คณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณาขั้นสุดท้าย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีมติชี้มูลว่าไม่เป็นการกระทำผิดอาญา ก็ให้ยุติการสอบสวนนั้น ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีมติชี้มูลว่ามีการกระทำผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แจ้งเรื่องที่สอบสวนพร้อมสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป⁽¹¹⁸⁾ เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจส่งสำนวนการสอบสวนของ ป.ป.ป. ไปให้พนักงานอัยการได้โดยตรง

การพัฒนาแนวทางนี้ ทำให้องค์กรป.ป.ป. ยังคงเป็นองค์กรเสริมของฝ่ายบริหารอยู่ และสามารถมีการตรวจสอบเพื่อคานอำนาจในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ได้ด้วย

118. พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 19 วรรคแรก และวรรคสอง

2. แนวทางพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามกฎหมายต่างประเทศ

บทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะพัฒนาตามรูปแบบของกฎหมายต่างประเทศมีลักษณะดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตามรูปแบบกฎหมายฮ่องกง

การพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายฮ่องกง จำเป็นต้องพัฒนาทั้งฐานะองค์กรและอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาในด้านฐานะองค์กร องค์กร I.C.A.C. ของฮ่องกงเป็นองค์กรอิสระของฝ่ายนิติบัญญัติ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐและเอกชน มีผู้อำนวยการสำนักงาน เป็นผู้ควบคุมดูแลเพียงผู้เดียว ในการบริหารงานภายในดั่งนั้น จะพัฒนารูปแบบของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มีอำนาจดั่งเช่นเจ้าหน้าที่ I.C.A.C. รัฐบาลต้องเปลี่ยนนโยบายในการจัดตั้งองค์กร ป.ป.ป. จากเป็นองค์กรเสริมของฝ่ายบริหาร ให้เป็นองค์กรของฝ่ายนิติบัญญัติและมีลักษณะเป็นองค์กรหลักที่เป็นองค์กรอิสระ โดยมีเลขาธิการ ป.ป.ป. เป็นผู้ควบคุมดูแลและบริหารงานภายในสำนักงาน ป.ป.ป. เพียงผู้เดียว⁽¹¹⁹⁾

ในด้านภารกิจขององค์กร องค์กร I.C.A.C. เน้นการดำเนินคดีอาญาเป็นหลักมากกว่าทางวินัย โดยกำหนดความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นความผิดอาญาทั้งสิ้น และสามารถดำเนินคดีได้ทั้งในขอบเขตทางราชการและเอกชน ดั่งนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาภารกิจขององค์กร ป.ป.ป. ให้เน้นหนักทางด้าน การดำเนินคดีอาญาเป็นหลักมิใช่ทางวินัยและทางมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติฯ เป็นหลักอย่างในปัจจุบัน และให้ดำเนินคดีอาญาได้ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและราษฎร ที่กระทำความผิด⁽¹²⁰⁾

119. องค์กรตรวจสอบการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของไทย และฮ่องกง. เอกสารสำนักงาน ป.ป.ป. (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์และปี พ.ศ. ที่พิมพ์) หน้า 10.

120. เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

ในการสอบสวน องค์การ I.C.A.C. กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงาน เป็นเจ้าหน้าที่สอบสวนด้วย และเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาการสอบสวนคดีของเจ้าหน้าที่ I.C.A.C. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินคดี และได้รับแต่งตั้งโดยผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเมื่อเจ้าหน้าที่ I.C.A.C. ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ พิจารณาฟ้องคดีได้โดยตรง ไม่ต้องส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการสอบสวนแทน ดังนั้นการพัฒนาการสอบสวนดำเนินคดีอาญาขององค์กรป.ป.ป. ตามลักษณะนี้ จึงต้องกำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ป. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. อยู่แล้ว เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการสอบสวนคดีอาญาของป.ป.ป. ในสายงานบังคับบัญชา ในองค์กรป.ป.ป. และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการโดยตรงเพื่อพิจารณาฟ้องคดี⁽¹²¹⁾

สำหรับอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาขององค์กร I.C.A.C. เริ่มคดีได้ด้วยผู้มีร้องเรียน ไม่ว่าจะโดยทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ หรือมาร้องเรียนด้วยตนเองที่สำนักงาน I.C.A.C. เมื่อมีผู้ร้องเรียนแล้วให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของ I.C.A.C. ดำเนินการสอบสวนทันทีอย่างเปิดเผยที่สุด และสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง เช่น เข้าไปตรวจค้นสถานที่ บุคคล และสิ่งของ บิดอายุคดีของ สอบถามการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเอกชน เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร ตรวจสอบเอกสารสมุดบัญชีหรือบัญชีธนาคาร และจับกุมกระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัย เป็นต้น ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้เปรียบได้เสมือนกับอำนาจของพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ. ของไทย ดังนั้นแนวทางการพัฒนาอำนาจหน้าที่การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตามองค์กร I.C.A.C. นี้ จึงต้องเป็นลักษณะให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เริ่มคดีด้วยการมีผู้ร้องเรียน ไม่ว่าจะด้วยทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ หรือมาร้องเรียนด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ป. โดยร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. โดยตรง เมื่อได้รับการร้องเรียน

121. เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

แล้วให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ทำการสืบสวนสอบสวนเรื่องที่ร้องเรียนนั้นทันทีอย่างเป็นความลับ และสามารถแสวงหาพยานหลักฐานในการสอบสวนได้เอง โดยมีอำนาจเข้าไปตรวจค้นสถานที่บุคคลหรือสิ่งของ บัตรอาชญาบัตรเอกสารหรือสิ่งของ สอบถามการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ สอบสวนบุคคลใดๆ ตรวจสอบเอกสารบัญชี หรือบัญชีธนาคาร และจับกุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยได้เหมือนอย่างเช่นอำนาจของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของ I.C.A.C.⁽¹²²⁾

ในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน I.C.A.C. มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด เมื่อจับกุมมาแล้วจะส่งตัวผู้ถูกจับไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการต่อไปแทนก็ได้ เพราะกฎหมาย I.C.A.C. ไม่ได้ให้อำนาจองค์กรตำรวจที่จะดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร I.C.A.C. หรือจะควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ที่สำนักงาน I.C.A.C. จะควบคุมได้เพียง 48 ชั่วโมงเท่านั้น ดังนั้นในการจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จำเป็นต้องกำหนดให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เองก็ได้ ทั้งนี้สำนักงานป.ป.ป. ต้องมีสถานที่สำหรับควบคุม กักขังผู้ที่ถูกจับมาด้วย หรือเมื่อจับกุมมาแล้วจะมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ควบคุมผู้ถูกจับไว้ที่สำนักงาน ป.ป.ป. ต้องกำหนดเวลาการควบคุมไว้เพื่อทำการสอบสวนไว้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง เพื่อมิให้กระหืดกระหอยของผู้ต้องหามากนัก อันเป็นการคุ้มครอง และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา⁽¹²³⁾

ตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่าการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่การสอบสวนดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามกฎหมาย I.C.A.C. ของฮ่องกงดังกล่าวนี้ จะทำให้การดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. มีประสิทธิภาพมาก เพราะเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่สอบสวนดำเนินคดีอาญาได้ตั้งเช่นพนักงานสอบสวน

122. เรื่องเดียวกัน. หน้า 11, 12, 13.

123. เรื่องเดียวกัน. หน้า 12.

(2) **เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามรูปแบบกฎหมายสิงคโปร์**

เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามแบบกฎหมายสิงคโปร์
จะมีลักษณะดังนี้คือ

ในด้านองค์กร องค์กร I.C.A.C. ของสิงคโปร์เป็นองค์กรอิสระของฝ่าย
บริหาร มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันในภาครัฐและเอกชน มีผู้อำนวยการสำนักงาน
เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในสำนักงานและขึ้นโดยตรงต่อประธานาธิบดี ประธานาธิบดีจะเป็น
ผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงาน เจ้าหน้าที่สืบสวนอาวุโส เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ และเจ้าหน้าที่
อื่นๆได้ตามที่เห็นสมควร และเจ้าหน้าที่ของ I.C.A.C. ถือเป็นเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมาย
อาญา ดังนั้นการพัฒนาองค์กร ป.ป.ป. ตามกฎหมายสิงคโปร์ จะทำให้องค์กร ป.ป.ป. มีลักษณะ
ดังนี้คือ

องค์กร ป.ป.ป. จะเป็นองค์กรของฝ่ายบริหาร มีลักษณะเป็นองค์กรอิสระ
และมีฐานะเป็นองค์กรหลักเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง
ราชการ และภาคเอกชน มีเลขานุการ ป.ป.ป. เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในสำนักงาน
ป.ป.ป. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการ ป.ป.ป. รองเลขา-
ธิการ ป.ป.ป. และเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ส่วนกรณีให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.
เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีฐานะดังกล่าวอยู่แล้ว
ตามพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตรา 22⁽¹²⁴⁾

สำหรับการกระทำผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบ-
ปรามการคอร์รัปชันของสิงคโปร์กำหนดให้เป็นความผิดอาญาทั้งสิ้นไม่มีระบุเป็นความผิดทางวินัย
แต่อย่างใด เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษของ C.P.I.B. จึงดำเนินแต่คดีอาญา แต่ลักษณะเช่นนี้

124. บันทึกกฎหมายสิงคโปร์เกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง. เอกสารสำนักงาน ป.ป.ป.

สามารถนำมาพัฒนาภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งทางด้านวินัย ด้าน
มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ และดำเนินคดีอาญาได้เช่นกัน โดยให้ถือว่าภาระกิจหลักของเจ้า-
หน้าที่ป.ป.ป. คือดูแลรับผิดชอบทางคดีอาญาเป็นหลัก⁽¹²⁵⁾

ในการดำเนินคดีของ C.P.I.B. สามารถเริ่มคดีได้ 3 ทาง คือ ทางแรก เจ้าหน้าที่
ที่สืบสวนสอบสวนพิเศษ เริ่มคดีเองโดยมีเหตุควรเชื่อ หรือเชื่อได้ว่า บุคคลใดเกี่ยวข้องกับ
การกระทำความผิดคอร์รัปชัน ทางที่สองมีผู้ร้องเรียนต่อ C.P.I.B. มีบุคคลกระทำความผิด
คอร์รัปชัน และทางที่สาม พนักงานอัยการสั่งให้ C.P.I.B. ทำการสอบสวนคดีที่สงสัยว่ามีการ
กระทำความผิดคอร์รัปชัน ดังนั้นการเริ่มคดีอาญาของ ป.ป.ป. ตามแนวทางกฎหมายสิ่งคิปร
ดังกล่าวนี้ จะมีลักษณะการเริ่มคดีได้ 3 ทางคือ ทางแรกโดยมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่
ป.ป.ป. ว่ามีบุคคลกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ทางที่สอง เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีเหตุ
ควรเชื่อ หรือเชื่อได้ว่ามีการกระทำผิด และทางที่สาม คณะกรรมการ ป.ป.ป. สั่งให้เจ้าหน้าที่
ป.ป.ป. ทำการสอบสวน เมื่อเห็นว่ามีเหตุควรสงสัยว่ามีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบเกิดขึ้น⁽¹²⁶⁾

ส่วนอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ C.P.I.B. มีอำนาจหน้าที่
ทำการสืบสวนเอง โดยมีอำนาจตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
กระทำผิด ตรวจสอบเอกสารหรือบัญชีของผู้ถูกสอบสวน หรือของภรรยาหรือบุตรของผู้ถูกสอบสวน
รวมทั้งผู้ที่เชื่อได้ว่าเป็นตัวแทนของผู้ถูกสอบสวนได้ด้วย และเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อค้นหรือ
ยึดหลักฐานใดๆได้ โดยใช้กำลังถ้ามีความจำเป็น ดังนั้นถ้าเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่ใน
การสอบสวนคดีอาญา ดังเช่นเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ C.P.I.B. เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะมีอำนาจ
เข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อค้น ยึดอายัดหลักฐานใดๆ โดยใช้กำลังถ้ามีความจำเป็น ตรวจสอบ

125. เรื่องเดียวกัน.

126. เรื่องเดียวกัน. หน้า 4.

เอกสารหรือบัญชีของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนกรรหาหรือบุตรของผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งของบุคคลอื่น
ที่เชื่อได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องของการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้ถูกกล่าวหา⁽¹²⁷⁾

สำหรับการจับกุม เมื่อจับกุมและเจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ มีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้
โดยจะควบคุมไว้ที่สำนักงาน C.P.I.B. เอง หรือจะส่งไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมและดำเนิน
คดีแทนก็ได้ ถ้านำตัวมาควบคุมที่สำนักงาน C.P.I.B. เจ้าหน้าที่สืบสวนพิเศษ มีหน้าที่ทำ
การสอบสวน แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาโดยตรง ถ้าเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.พัฒนาตาม
แนวทางนี้ จะมีลักษณะคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จับกุมตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาแล้ว
เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะควบคุมตัวผู้ถูกจับกุมตัวผู้ถูกจับไว้เองที่สำนักงาน ป.ป.ป. (ซึ่งสำนักงาน
ป.ป.ป. ต้องมีสถานที่ควบคุมกักขังเป็นของตนเอง) หรือส่งให้พนักงานสอบสวนควบคุมกักขังแทน
ก็ได้ ถ้าควบคุมไว้ที่สำนักงาน ป.ป.ป. เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีหน้าที่ต้องทำการสอบสวน และ เมื่อ
สอบสวนเสร็จแล้ว มีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดีได้โดยตรง⁽¹²⁸⁾

เห็นได้ว่าบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ที่พัฒนาตามแนวทางของ เจ้า
หน้าที่สืบสวนพิเศษของสิงคโปร์ ทำให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจในการสอบสวนดำเนินคดีอาญา
มาก โดยอำนาจหน้าที่ที่พัฒนาเพิ่มขึ้นนั้น มีลักษณะคล้ายกับอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดี
อาญาของพนักงาน

แนวทางพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่
ป.ป.ป. ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีบทบาทอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้น และ
มีความสำคัญต่อการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ สมควรจะนำไปพัฒนา
เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดี
อาญามากขึ้น ส่วนบทบาทตามรูปแบบใดจะเหมาะสมกับการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. จะ
วิเคราะห์ผลดีผลกระทบบ้างให้เห็นในบทต่อไป

127.- 128. เรื่องเดียวกัน. หน้า 4.

4.1.2.2 แนวทางพัฒนาอื่น

ในการพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จะมีผลสอดคล้องเจตนารมณ์ในการพัฒนานั้น จะต้องมีการพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องไปกับการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่นั้นด้วย ด้านอื่นๆ ที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับบทบาทและอำนาจหน้าที่มีดังนี้ คือ

(1) ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สัมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่จะพัฒนาใหม่ตามรูปแบบต่างๆ ต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นด้วย จะต้องมีการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และชำนาญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั้งทางข้อกฎหมายและทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดและโทษได้ เพราะในการปฏิบัติหน้าที่ทำการแสวงหาพยานหลักฐาน เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จะต้องทำการตรวจค้น บุคคล สิ่งของ สถานที่ เข้าไปในสถานที่ บังคับหรือจับกุมผู้ถูกกล่าวหา อันเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ จึงต้องเพิ่มสรรรภาพทางด้านนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่ด้วย

(2) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น ภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่นั้นย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบงานมากขึ้น จนอาจเกินกำลังของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพที่ดีได้อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบนี้ จึงมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก เพราะคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน อาจแฝงไปด้วยอิทธิพลทางการเมือง หรือการบริหารประเทศ อีกทั้งการหาหลักฐานก็ยากลำบาก จึงจำเป็นต้องพัฒนาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้มีจำนวน

เหมาะสมกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ มิให้มืองานล้นมือเกินกำลังเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะทำได้ ขณะเดียวกันต้องควบคุมอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มิให้ลดน้อยลงไปกว่าที่ยังไม่เพิ่มอำนาจหน้าที่ คือ ต้องควบคุมการเข้าและลาออกของเจ้าหน้าที่มิให้มีการเข้าและออกบ่อยนัก เพราะจะมีผลกระทบต่อจนถึงสำนักงานการสอบสวนที่เจ้าหน้าที่ได้ทำไว้แล้ว เจ้าหน้าที่คนใหม่ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์และความชำนาญในงานด้านนี้ ย่อมต้องใช้เวลาดึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อจากที่เจ้าหน้าที่คนเดิมได้ทำไว้แล้วทำให้การสอบสวนล่าช้าออกไปได้ การควบคุมมิให้มิเจ้าหน้าที่เข้าและออกบ่อยนั้น ควรควบคุมได้โดยการให้สวัสดิการแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

(3) สวัสดิการของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

ในการปฏิบัติภาระกิจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นภาระกิจที่หนัก และต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นพื้นฐาน ดังนั้น ควรจะส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้มีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานโดยไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบากและอิทธิพลใดๆ การบำรุงขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จึงเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรพัฒนา อาจจะพัฒนาโดยการชมเชยผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเอาใจใส่รับผิดชอบในหน้าที่การงานดี ให้ปรากฏแก่ประชาชนทั่วไป หรือจะให้เงินประจำตำแหน่งแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นพิเศษต่างหากจากเงินเดือนก็ได้หรือจะจัดสรรสวัสดิการอย่างอื่นที่สามารถบำรุงขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม หากเจ้าหน้าที่มีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อันยากลำบากนี้แล้ว เชื่อได้ว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น จะมีประสิทธิภาพที่ดี

แนวทางการพัฒนาในการดำเนินคดีอาญา เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบที่นำเสนอมานี้ สมควรนำมาพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แต่จะพัฒนาไปในแนวทางที่เหมาะสมกับ ป.ป.ป. จะนำเสนอผลดีผลกระทบของแนวทางที่พัฒนาดังกล่าวนี้ให้เห็นต่อไป

4.2 มาตรการรองรับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป.

คามแนวทางที่พัฒนา

การพัฒนาการดำเนินคดีอาญาป.ป.ป.ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นควรเน้นการพัฒนาด้านบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลักสำคัญ แต่การปฏิบัติหน้าที่จะได้ผลตามแนวทางที่พัฒนาได้ จะต้องมีการรองรับแนวทางพัฒนาด้วย มาตรการรองรับเป็นประการใดขอแยกกล่าวเป็นมาตรการรองรับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป. และมาตรการทางด้านอื่น ดังนี้

4.2.1 มาตรการรองรับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของ ป.ป.ป.ตามแนวทางพัฒนา

เนื่องจากแนวทางที่นำมาพัฒนามีทั้งแนวทางตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ จึงขอแยกกล่าวมาตรการรองรับแต่ละประเภทไปดังนี้

4.2.1.1 มาตรการรองรับแนวพัฒนาตามกฎหมายไทย

(1) มาตรการรองรับการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็น

พนักงานสอบสวน

มาตรการรองรับที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนารูปแบบนี้คือ จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป.ป.ป. ให้บัญญัติรองรับฐานะเป็นบทบาทของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป.ให้เป็นพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ. และบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาให้เพิ่มขึ้น เช่น บัญญัติให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นบุคคลหรือสิ่งของมีอำนาจยึดอายัดทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ มีอำนาจจับกุมผู้ถูกกล่าวหาได้เอง และเมื่อสอบสวนเสร็จให้สรุปสำนวนการสอบสวนเสนอพนักงานอัยการเป็นต้นโดยระบุไว้ให้ชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. มาตราใดมาตราหนึ่งพร้อมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบปฏิบัติของป.ป.ป. ที่ใช้บังคับอยู่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ที่แก้ไขเพิ่มเติมมีอำนาจหน้าที่ใหม่ด้วย

(2) มาตรการรองรับการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นพนักงานสอบสวนร่วม

มาตรการรองรับที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบนี้ คือ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ให้บัญญัติรับรองฐานะของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้เป็นพนักงานสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน โดยเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน เพราะเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.ป. ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและพฤติกรรมชอบในวงราชการ โดยตรงอยู่แล้ว ย่อมมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารมาก และบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคสสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจ ค้น บัดอายัด และจับกุมผู้ถูกล่าวหาได้ โดยบัญญัติไว้ในมาตราใดมาตราหนึ่งของพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

(3) มาตรการรองรับการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ

พนักงานสอบสวน

มาตรการรองรับที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบนี้คือต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ให้บัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีอำนาจเหมือนกับพนักงานสอบสวน โดยตัวเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มิได้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน โดยบัญญัติไว้ว่า "ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.ว.อ." และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สามารถมีขอบเขตอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ดังเช่น พนักงานสอบสวน ต้องกำหนดขอบเขตไว้ด้วยเช่น บัญญัติว่า "เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคสสถาน สถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจ ค้น บัดอายัด เอกสารบัญชีหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องการสอบสวนโดยในการดำเนินการดังกล่าวต้องมี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอยู่ร่วมด้วย" เป็นต้น โดยบัญญัติอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นดังที่กล่าวมานี้ ไว้ในมาตราใดๆ ของพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

(4) มาตรการรองรับการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น

ในขณะนี้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่สอบสวนคดีอาญาในลักษณะการสอบสวนเบื้องต้นอยู่แล้ว แต่สามารถทำให้มีอำนาจเพิ่มมากขึ้นได้ โดยปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ให้บัญญัติรับรองอำนาจในการสอบสวนพยานหลักฐานได้เองด้วย จะทำให้ประสิทธิภาพในการสอบสวนมีมากขึ้น เช่นบัญญัติว่า "ในการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจ ค้น ยึดอายัดเอกสารบัญชีหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน และสอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยในการดำเนินการดังกล่าวต้องมีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมอยู่ด้วย" เป็นต้น โดยบัญญัติอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไว้ในมาตราใดๆ ของพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

(5) มาตรการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินคดีโดยได้รับมอบหมายพิเศษ

ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มิได้เป็นพนักงานสอบสวนแต่มีอำนาจสอบสวนและฟ้องคดีต่อศาลได้เองโดยตรง ดังนั้นจึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. โดยระบุไว้เช่น "ให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีอำนาจดำเนินคดีอาญา โดยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. แจ้งเรื่องการแต่งตั้งนี้ให้ศาลทราบแล้วให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ดำเนินคดีอาญา โดยมีอำนาจทำการสอบสวน และเมื่อสอบสวนให้ยื่นฟ้องคดีต่อศาล" เป็นต้น โดยบัญญัติรับรองอำนาจไว้ในมาตราใดมาตราหนึ่งของพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

(6) มาตรการรองรับส่วนงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นส่วนงานการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน

มาตรการรองรับที่เหมาะสมกับการพัฒนารูปแบบนี้คือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ระบุไว้ให้ชัดเจนว่า "ให้ถือส่วนงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

เสมือนเป็นส่วนงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวน" และบัญญัติเนื้อหาเสริมในส่วน "แสวงหาพยานหลักฐานได้เองเช่น" ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบ ค้น บัดอาัยัด เอกสารหรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับการสอบสวน สอบสวนบุคคลใดๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน เว้นแต่การจับกุม กักขังหรือควบคุมให้ดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน" เป็นต้น ตลอดจน บัญญัติการรับรองและการให้ถ้อยคำของบุคคลใดให้ถือเป็น การร้องทุกข์ กล่าวโทษด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจทำการสอบสวนตาม ป.ว.อ. และบัญญัติรับรองการดำเนินคดีหลังสอบสวนไว้ด้วย เช่น บัญญัติว่า "เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ทำการสอบสวนเสร็จ ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สรุปสำนวนพร้อมทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ป. เมื่อคณะกรรมการมีมติให้ฟ้องคดีให้ส่งเรื่องไปให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องซึ่งแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ให้พนักงานอัยการแจ้งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. ทราบถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่เห็นชอบด้วย ให้ส่งเรื่องไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาด" เป็นต้น โดยบัญญัติไว้ในมาตราใดๆ ของพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

(7) มาตรการรองรับการใช้ส่วนงานสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

มาตรการรองรับที่เหมาะสมกับการพัฒนารูปแบบนี้ คือ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ระบุไว้ให้ชัดเจนว่า "ให้ใช้ส่วนงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. เป็นหลักในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน" และบัญญัติเนื้อหาในส่วนแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเสริมอำนาจส่วนงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ให้มากขึ้น โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป.ป.ป. มาตราใดมาตราหนึ่งว่า "ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบ ค้น บัดอาัยัด เอกสารหรือสิ่งของ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวให้มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมอยู่ด้วย" เป็นต้น ดังนั้น ดังนั้นก็จะทำให้ส่วนงานการสอบสวนมีพยานหลักฐานที่แน่นอนหาพอที่พนักงานสอบสวนใช้ยึดถือเป็นหลักได้

4.2.1.2 มาตรการรองรับแนวทางพัฒนาตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) มาตรการรองรับตามกฎหมายฮ่องกง

มาตรการรองรับที่เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ตามกฎหมายฮ่องกง คือ "ให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. แสวงหาข้อมูลและพยานหลักฐานได้ โดยมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นสถานที่บุคคลหรือสิ่งของ บิดาอาศัยสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ จับกุม หน่วงเหนี่ยว กักขังหรือควบคุมตัวผู้ถูกจับได้ เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร บัญชีตรวจสอบเอกสารบัญชี" เป็นต้น สำหรับการจับกุมผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้เป็นการคุ้มครองสิทธิและความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา จึงควรกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ให้น้อยที่สุด เช่น บัญญัติว่า "เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. จับกุมตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ให้ควบคุมตัวเพื่อทำการสอบสวนได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาถูกจับ โดยมีให้นับเวลาระหว่างเดินทางจากที่ถูกจับมาถึงสำนักงาน ป.ป.ป. ถ้าภายในเวลา 48 ชั่วโมง ไม่สามารถทำการสอบสวนเสร็จ ต้องปล่อยตัวผู้ถูกจับไปโดยมีประกันและให้มารายงานตัวตามเวลาที่เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. กำหนดไว้" เป็นต้น

นอกจากนี้ต้องบัญญัติเสริมเรื่องวิธีการหลังสอบสวนเสร็จแล้วไว้ว่า "เมื่อเจ้าหน้าที่ป.ป.ป. สอบสวนเสร็จให้สรุปสำนวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อพิจารณาเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณาแล้วมีมติว่าให้ฟ้องคดีให้เจ้าหน้าที่ป.ป.ป. ฟ้องคดีผู้ถูกกล่าวหาต่อศาล" เป็นต้น การบัญญัติมาตรการรับรองอำนาจไว้ดังกล่าวนี้จะทำให้อำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีมากขึ้น

(2) มาตรการรองรับตามกฎหมายสิงคโปร์

มาตรการรองรับที่เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตามกฎหมายสิงคโปร์ คือ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ให้องค์กร ป.ป.ป. เป็นองค์กรอิสระของฝ่ายบริหารคือ บัญญัติให้เลขาธิการป.ป.ป. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีโดยตรง และให้นายกรัฐมนตรี

เป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ป. ส่วนการเริ่มคดีให้บัญญัติรองรับการเริ่มคดีได้ 3 ทางคือ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ทำการสอบสวนได้เมื่อมีผู้ร้องเรียน กล่าวหาว่ามีบุคคลใดทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีเหตุอันควรเชื่อหรือเชื่อได้ว่าการทุจริตหรือประพฤติมิชอบเกิดขึ้น หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบเกิดขึ้น และได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ทำการสอบสวน ส่วนอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน ต้องบัญญัติรับรองให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. แสวงหาพยานหลักฐานได้เองโดยบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นตัวบุคคลหรือสิ่งของ บัตรอาชญากรรม เอกสาร บัญชี หรือสิ่งของ จักรกุ่ม กักขังหรือควบคุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยได้

สำหรับวิธีดำเนินการหลังการจับกุมควรบัญญัติรับรองไว้ว่า "เมื่อเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จับกุมบุคคลใดมาแล้วจะนำมาที่สำนักงาน ป.ป.ป. หรือส่งให้พนักงานสอบสวนก็ได้ถ้าเห็นว่าตัวผู้ถูกจับมาที่สำนักงาน ป.ป.ป. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ต้องทำการสอบสวน และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วให้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอพนักงานอัยการ" โดยบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป.

4.2.2 มาตรการรองรับการพัฒนาด้านอื่น

การพัฒนาด้านอื่นของ ป.ป.ป. เพื่อส่งเสริมให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทางอาญาให้มีประสิทธิภาพ ควรใช้มาตรการปรับปรุงแก้ไขแนวนโยบายและกฎระเบียบของ ป.ป.ป. ให้มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ยากลำบาก โดยเน้นการทำความดีได้ดี เช่น การแก้ไขกฎระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสมบัติของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ที่จะเข้ารับราชการใน ป.ป.ป. เสียใหม่ ให้เหมาะสมแก่ภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น และแก้ไขเพิ่มเติมในด้านสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ให้มีสวัสดิการที่ดีเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จะได้ไม่ทอดทิ้งงานอันสำคัญต่อชาติบ้านเมือง

มาตรการรองรับแนวทางการพัฒนาการค้าเงินค้ำประกันของ ป.ป.ป. ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศดังที่กล่าวมานี้ จะเป็นเครื่องมือและกลไกที่จะทำให้การค้าเงินค้ำประกันของ ป.ป.ป. เป็นไปตามแนวทางที่พัฒนาใหม่ได้ ดังนั้นมาตรการรองรับจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหากมีแนวทางพัฒนา แต่ขาดมาตรการรองรับหรือมีมาตรการรองรับ แต่ไม่สมเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาการพัฒนาดังตั้งเป็นเป้าหมายไว้ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ถือเป็นมาตรการรองรับแนวทางการค้าเงินค้ำประกันที่สำคัญของ ป.ป.ป. หาก ป.ป.ป. มุ่งประสงค์จะพัฒนาไปในแนวทางใดที่ทำให้การปฏิบัติของ ป.ป.ป. มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ป.ป.ป. จะต้องแสดงให้เห็นประจักษ์ว่าการพัฒนาไปในแนวทางที่ประสงค์นั้นมีผลดีมากกว่าผลกระทบ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการบริหารประเทศได้ประการใด หากแสดงให้เห็นดังกล่าวดังกล่าวได้ การแก้ไขพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. เพื่อรองรับแนวทางการพัฒนาดังนั้น ก็จะไม่เป็นเรื่องยาก